

gazete duvar
kitaP.

SAYI: 16

**Oya Baydar:
Devrim mücadelesi
hiç bitmez**

Hitler'den hemen önce Almanya!

Başka bir babalık mümkün!

İkinci Yeni'nin 'narsizm'le kavgası!

4

Oya Baydar: Devrim mücadelesi hiç bitmez

11

Hitler'den hemen önce Almanya!

Soner Sert

19

İkinci Yeni'nin narsizmle kavgası!

Yakup Yılmaz

27

Cinedergi editörü Akbıyık: Popüler sinemanın aşağılanması ikiyüzlülük

Soner Sert

34

Unkapanı Çarşısı artık dijitalde!

Nida Diçtürk

14

Hayat kurtaran 'tabular'

Emek Erez

23

Başka bir babalık mümkün!

Hatice Kapusuz

31

Hile Yapmayı Nasıl Yasaklar ve Uygarlığımızı Nasıl Kurtarıyoruz?

Onur Bütün

38-47

Etkinlik Yeni Çıkanlar Çok Satanlar

Sayı: 16 | Temmuz 2018

Yayın Sahibi**AND Gazetecilik ve Yayıncılık,****San. ve Tic. A.Ş. adına**

Vedat Zencir

Genel Yayın Yönetmeni

Ali Duran Topuz

İcra Kurulu Başkanı ve**Sorumlu Yazı İşleri Müdürü**

Ömer Araz

Yazı İşleri Müdürü

Cennet Sepetci / Anıl Mert Özsoy

Kapak Tasarım

Ersan Uğur Gör

Katkıda Bulunanlar

Adalet Çavdar, Soner Sert, Emek Erez, Yâkup Yılmaz, Hatice Kapusuz, Onur Bütün, Nida Dinçtürk

Yönetim Yeri:

Maslak Mahallesi Ahi Evran Cad.

Nazmi Akbacı İş Merkezi 233-234

Sarıyer/İstanbul

Santral (212) 3463601, Faks (212)

3463635

e-mail: info@gazeteduvar.com.tr

Duvar Kitap'ta yayımlanan yazı, haber ve fotoğrafların her türlü telif hakkı AND Gazetecilik ve Yayıncılık Sanayi ve Ticaret A.Ş.'ye aittir. İzin alınmadan, kaynak gösterilmeden ve link verilmeden iktibas edilemez.

Merhaba,

Ebru Çapa'nın, Türkiye'nin önemli yazarlarından Oya Baydar'la yaptığı nehir söyleşisi *Aştan ve Devrimden Konuşuyorduk* Ağaçkakan Yayınları tarafından yayımlandı. Adalet Çavdar, Oya Baydar'la edebiyat, siyaset ve geçmiş mefhumu üzerine konuştu.

Sebastian Haffner imzası ve Hulki Demirel çevirisiyle yayımlanan *Bir Alman'ın Hikâyesi-Hatırladıklarım*, İletişim Yayınları'ndan çıktı. Faşizm günlerinde, nefes almaya ve kendi olarak kalmaya çalışan genç bir Alman'ın yaşadıklarını anlatan bu kitap günümüz siyasi atmosferine ışık tutan bir niteliğe sahip. Soner Sert, 1914-1933 yılları arasındaki Almanya'yı merceğe aldı.

Bilimkurgu metinleriyle tanıdığımız, John Shirley'nin kaleme aldığı *Yeni Tabular* adlı kitabı Ayrıntı Yayınları etiketiyle okuyucu ile buluştu. Emek Erez, Amerikan toplumu üzerinden dünyaya bakarak 'tabular'ı ele aldı.

Türkiye şiir tarihinin en önemli virajlarından biri olan *İkinci Yeniciler* ne ile mücadele etti? 'Narsizm' şiire ne kattı? Yâkup Yılmaz, yeni bir tartışmanın kuyusunu kazıyor!

Çocuk edebiyatında tartışılan konuların en başında gelen cinsiyet rollerinin yeniden üretilmesi, çağdaş yazarlar tarafından yıkılan bir tavır olarak kendini belli etmeye başladı. Hatice Karpuz, *Başka bir babalık mümkün!* şiarıyla yola çıkarak, çocuklar için kitaplar seçti!

Ayrıntı Yayınları çıkan *Travmatize Toplum* isimli kitap, yazarı Fred Harrison'ın Oxford'da ekonomi okuduktan sonra, lisansüstü derecesini aldığı University College'da felsefe ve siyaset eğitimiyle beraber, multi-disipliner bir yöntemin yaklaşık 40 yıllık teorik hazırlığını içeriyor. Onur Bütün, metin üzerinden 'travma'yı inceledi.

Medyanın giderek dijitalleştiği dünyada hayata geçen Unkapanı Digital, amatör müzisyenlerin yapımcılara ulaşabilmesi için 'online' bir kapı arıyor. Nida Dinçtürk, Mazlum Çimen'le *Unkapanı Digital Dükkan*'ı konuştu.

Marifet iltifata tabidir... İyi okumalar!

Anıl Mert Özsoy

Oya Baydar: Devrim mücadelesi hiç bitmez

Ebru Çapa'nın Türkiye'nin önemli yazarlarından Oya Baydar'la yaptığı nehir söyleşisi 'Aştan ve Devrimden Konuşuyorduk' Ağaçkakan Yayınları tarafından yayımlandı. Baydar, " Devrim fikri hiç bitmez; biterse insan da insanlığın iyiye doğru mücadelesi de sona erer. Devrim sadece siyasî veya sınıfsal iktidar mücadelesi değildir, çağlar boyunca insanın daha iyi, daha aydınlık bir dünya umudunun adıdır; insanın kendi yaşamına anlam kazandırmasıdır" dedi.

Bazı kitapları okurken bir fon müziği çalmaya başlar kafamın içinde. Şarkıyı bilerek dinlemem ki yazısını yazarken ritmimi onunla bulayım. Ebru Çapa'nın Oya Baydar ile yaptığı nehir söyleşiyle hazırladığı kitabı "Aştan ve Devrimden Konuşuyorduk"u okurken kulağımın içinde hep Sezen Aksu'nun Son Sardunyaları çalıyor. Bunu daha önceden de hatırlıyorum, Oya Baydar'ın Melek Ulagay ile beraber hazırladığı "Bir Dönem İki Kadın" kitabını okurken de aynı şarkıyla dolaşıyordum evin içinde. Şimdi Son Sardunyalara çalıyor, Oya Baydar'ın son fotoğraflarından birine bakıyorum ekranın bir köşesinde ve yüzünün çizgileriyle anlattıkları bütünleşiyor. Hangi çizginin hangi olaydan sonra belirdiğini anlamaya çalışıyorum.

Adalet Çavdar

Deneyimli gazeteci Ebru Çapa'nın soruları çerçevesinde

'Oya Baydar'ın hayat hikâyesini kendi sözcükleriyle okurken Türkiye siyasi tarihinin ayrıntılarını keşfediyorsunuz. Uzun süre örgütlü mücadele içinde olan Baydar'ın Türkiye siyasetinden, örgütlü mücadeleden nasıl ayrıldığını da okuyorsunuz.'

şekillenmiş kitap. 2016 yılının Kasım ayında buluşmuşlar ilk. Ekim 2017'ye kadar da söyleşmişler. Nihayet kitap Haziran 2018'de yayına hazır olmuş. Oya Baydar'ın arşivinden çıkan fotoğraflara da yer verilmiş. Kitap adının hakkını veriyor, Ebru Çapa ile Oya Baydar uzun uzun aşktan ve devrimden konuşuyorlar.

1940 doğumlu Oya Baydar, Türkiye'nin bilinen sosyalistlerinden ve edebiyatçılarından. Sosyoloji mezunu olan Baydar eğitimini tamamladıktan sonra bir süre üniversitede akademisyen olarak çalışıyor. Sonrasındaysa ömrünün on iki yılını sürgünde geçirmek zorunda kalıyor. Pek çok darbe ve ihtilal görüyor. Oya Baydar'ın hayat hikâyesini kendi sözcükleriyle okurken Türkiye siyasi tarihinin ayrıntılarını keşfediyorsunuz. Uzun süre örgütlü mücadele içinde olan Baydar'ın Türkiye siyasetinden, örgütlü mücadeleden nasıl ayrıldığını da okuyorsunuz. Baydar, anlattıklarıyla uzun bir dönemin günahlarını gözden geçirirken kendisini eleştirmeyi de unutmuyor. Sosyalizmin yükselişini ve düşüşünü hayatına yansımalarıyla aktarıyor Oya Baydar, değişimin eşiğinde ve sonraki çöküşte şahitlik ettiği ayrıntıları sıralıyor bir bir.

Eserleri pek çok dile çevrilen bir yazar ve edebiyatçı aynı zamanda Oya Baydar. İlk romanını lisedeyken yazıyor, Hürriyet Gazetesi'nde tefrika edilmesi için, bugün olsa yapamazdım dediği cesaretiyle, arayıp gazetenin yayın yönetmeniyle konuşuyor. Romanın tefrikasından kazandığı para ile Paris'e gidip bir yayıncıyla görüşüyor ama olmuyor. Kendine bir daktilo alıyor ve ikinci romanını yazıyor. Sonrasındaysa hayatı akademi, evlilik ve siyasetle yoğruluyor, ta ki 1991 yılına kadar.

1991 yılında yayımlanan Elveda Alyoşa adlı kitabındaki öykülerde yaşadığı ve gördüğü devrim ihtimalini ve sonraki hayal kırıklıklarını anlatıyor. Ve bu kitapla 1991 yılı Sait Faik Hikaye Armağanı'nı alıyor. 12 yıl sonra Almanya'dan Türkiye'ye gelmesi ise bu ödül haberi ile oluyor. Her şeyi göze alıyor ve ülkesine gelip, ödülünü kendi alıyor. Ardından yazmaya ve ödüller almaya devam ediyor. Halen köşe yazıları yazıyor.

Çocukluğunu, ailesini, arkadaşlarını hatırlayabildikleriyle anlatıyor. Hafızanın çeşitli tuzaklarına nasıl düştüğünü, kötü anıların ayrıntılarını nasıl silip attığını aktarıyor. Anlattığı pek çok şey, özellikle cezaevi süreci, ne kadar acı da olsa Baydar'ın anlatımı ile kitabı gülümseyerek okuyorsunuz. Ama aklınızın bir köşesinden de gitmiyor; ne çok arkadaşlarını kaybettiklerini, eceliyle değil devlet eliyle gelen ölümleri, sürgünde bir kez daha memleketlerini göremeden vefat

edenleri, annelerinin babalarının cenazelerine gelemeyen insanları düşünürken buluyorsunuz kendinizi.

Bundan iki sene önce İTEF kapsamında bir söyleşi için yan yana oturmuştuk Oya Baydar'la. Kendisine şehir ve hayal etmek hakkında sorular sormuştum. Umutsuzluğunu anlatmıştı söyleşinin bir kısmında. Onun yaşadığı İstanbul'a da şahit oluyorsunuz okurken. Mecidiyeköy'ün gerçekten dutluk olduğu zamanları. Levent'te yaşadıkları o yolun sonundaki evi gözünüzde canlandırıyor sunuz. Ve umutsuzluğu ya da özlemi anlamlandırabiliyorsunuz.

Ve elbette aşkları, evlilikleri ve bütün o karmaşanın içinde dünyaya getirdiği oğlu Ekim ile hayata dair verilen mücadeleyi okumak şu bir türlü geçmeyen kötü zamanlarda iyi geliyor insana. Oya Baydar, kötü günleri anarken, içinde yaşarken geçip gidiyor, diye bahsediyor. Hayatı bir nehre benzetiyor. Kötü olduğunu düşündüğümüz günler için bir tavsiye gibi geliyor bu. Her şeye rağmen geçecek diye düşünüyor insan; alışılmayacak elbet, ama geçecek.

Akıcılığı ve samimiyeti ile elinizden bırakamayacağınız bir kitap "Aştan ve Devrimden Konuşuyorduk." Düne ve bugüne dair politik ve toplumsal olayları gözden geçirirken bunca şeyin nasıl olup da 70 yıla sığdığını düşünüyor insan. Bir filmin değil, gerçek bir hayatın içinde olduğunuzu kendinize hatırlatmak zorunda kalıyorsunuz zaman zaman. Demek bu anlama geliyormuş, gerçek hayat tüm kurguları dövüyor sahiden de...

A.Ç: 2016-2017 yılları arasında Ebru Çapa ile bu görüşmeleri yapmışsınız. Siz hikayenizi anlatırken hem sizin hayatınızda hem tüm ülkenin gidişatında pek çok şey oluyordu. Geçmiş konuşmak böylesi bir zamanda size ne düşündürdü? Nasıl hissettiniz?

Oya Baydar: Bir tanıdığımın oğlunun adı Atılım'dı. Atılım Türkiye Komünist Partisi'nin illegal yayın organı. 1980 darbesinden sonra aile başka bir yere taşınıyor, yeni kimliklerle gizli yaşamaya başlıyorlar. Çocuğu da, "Senin adın artık Atılım değil, Mehmet" diye tembihliyorlar. Ara ara ortam yumuşuyor, ev baskınları falan azalıyor, sonra yine sertleşme başlıyor. Çocuğa, ne zaman "Unutma haa, senin adın Mehmet" deseler, çocuğun tepkisi, bıkkın bir "Yine miii?" oluyor. Ben de Atılım gibi, ülkenin gidişatı karşısında "yine miiiiii" diyorum, o kadar.

A.Ç: Kendinizi bu söyleşiye nasıl hazırladınız?

O.B: Özel olarak hazırlanmadım. Söyleşiye hiç gönüllü değildim, kendini fazla önemsemek gibi geliyordu bana. Metin

'... Çocuğa, ne zaman "Unutma haa, senin adın Mehmet" deseler, çocuğun tepkisi, bıkkın bir "Yine miii?" oluyor. Ben de Atılım gibi, ülkenin gidişatı karşısında "yine miiiiii" diyorum, o kadar.'

(Solmaz) ısrar etti, bu defa da onu kırmanın burnu büyüklük olacağını düşündüm, bu işe girdik.

A.Ç: Ebru Çapa ile görüşmelerinizin ardından nasıl hissediyordunuz kendinizi? Yorgunluk, özlem ya da sadece anlatmış olmanın verdiği rahatlık mı kalıyordu üstünüzde? Yoksa anlatmanın rahatlatan bir etkisi olmadı mı?

O.B: Yorgunluk duymadım, rahatladığımı da söyleyemem. Anlatırken ve anlattıklarımı gözden geçirip ilk redaksiyonunu yaparken yeniden düşünme ve kendimle hesaplaşma fırsatım oldu. Hiç süslemeden, kendimi gizlemeden, siyaseten doğruluk ya da kendimi sakınma adına otosansüre başvurmadan bütün bir dönemi, ülkeyi, olayları, ilişkileri, aşkları, arkadaşlıkları, devrimi, kısaca hayatımızı gözden geçirdim. İyi geldi.

A.Ç: Siyasal olarak kendinizi ve dahil olduğunuz örgütleri de eleştiriyorsunuz. Tabii ki herkes sohbetlerde yapıyor ama olup biten onca şeye rağmen bunu tartışmaya açacak şekilde yapabilen çok az insan var. Bir devrim fikrinin yeşermesine ve ardından umutların askıda kalmasına tanık olmak sizi nasıl biri yaptı? Beslediğiniz umut ve hayalkırıklığı arasındaki uçurumu aşmak insana ne öğretiyor?

'DEVİRİM FİKRİ HİÇ BİTMEZ'

O.B: İnsanın ufkunu genişletiyor, daha geniş düşünceli yapıyor sanırım. Devrim fikri hiç bitmez; biterse insan da insanlığın iyiye doğru mücadelesi de sona erer. Devrim sadece siyasî veya sınıfsal iktidar mücadelesi değildir, çağlar boyunca insanın daha iyi, daha aydınlık bir dünya umudunun adıdır; insanın kendi yaşamına anlam kazandırmasıdır. Mesele, söylediğiniz gibi, beslenen umutlarla hedefe varmamış olmanın hayal kırıklığı arasındaki uçuruma düşmektir. Uçurumu aşabilirsiniz teslim olmuyorsunuz, nerede yanlış yaptık, ben o yanlışın neresindeyim sorusunu sormaya cesaret ediyorsunuz.

A.Ç: Hayatınızın uzunca bir döneminde politika çok fazla yer kaplamış. Bütün o çabadan, mücadeleden arkaya toplumsal değil ama bireysel manada neler kaldı geride? O kalanlar hayatınızı nasıl şekillendiriyor?

O.B: Hayatınızda politika fazla yer kaplamış, diyorsunuz ya; ben, dünyayı değiştirmek için, sosyalizm için mücadele demeyi yeğlerim. Bireysel anlamda kayıplarım oldu. Mesele üniversitede kalabilirdim, iyi bir toplumsal araştırmacı,

'Devrim sadece siyasî veya sınıfsal iktidar mücadelesi değildir, çağlar boyunca insanın daha iyi, daha aydınlık bir dünya umudunun adıdır'

yararlı bir toplum bilimci olabilirdim; mesela edebiyatı yıllarca bırakmasaydım elli yaşımdan sonra sıfırdan başlamak durumunda kalmayabilirdim. Ama o yıllar beni ben yaptı. O yılları, ardından gelen sürgünü ve yenilgiyi yaşamaydım ne bugün yazdıklarımı yazabilir ne de ideolojilerin daraltıcı sınırlarını aşabilirdim.

A.Ç: Bizim hiç görmediğimiz sadece dinlediğimiz bir İstanbul anlatıyorsunuz? İstanbul'un bu denli değişmesi aidiyet duygunuzu nasıl değiştirdi?

'ESKİDEN KENDİMİ İSTANBUL'A AİT HİSSEDERDİM'

O.B: Gerçekten de eskiden kendimi İstanbul'a ait hissederdim. Doğup büyüdüğümüz, yaşadığımız şehirler bizi biçimlendirir. Özel tarihimiz o şehirlerle iç içedir. Ama itiraf edeyim ki aidiyet duygumu yitiriyorum, burada kendimi zamanda ve mekânda sürgün gibi hissediyorum bazen.

A.Ç: Ve bütün o kötü şeyler yaşanırken zaman geçiyor, nehir yoluna devam ediyor demeniz bana çok iyi geldi. Peki bugünler geçtikten sonra sizce elimizde ne kalacak? İnsanlar neyi kaybetti, kazandı ya da unuttu?

O.B: Nehirler yollarına devam ederler eğer onları kurutmazsak. Kötü şeyler yaşarız sonra yıllar geçer, açılan yaralar kabuk bağlar. Bunu en çok Ebru (Çapa) ile söyleşirken hissettim. Bir zamanlar öleceğimi sandığım aşk acılarını, nasıl baş edeceğimi bilemediğim yenilgileri, mesela sosyalizmin yıkılışını, tabii ki ince bir hüznle ama yaşamın doğal akışı içinde hatırlıyor, başkasının hikâyesi gibi anlatıyordum. Ben, ne kadar acı olursa olsun yaşadıklarımı zenginleştiğimi düşünüyorum.

Genel olarak insanların neler kaybettiklerine, neleri unuttuklarına gelince: günümüzde dünyanın da ülkemizin de güç bir geçiş döneminde olduğunu düşünüyorum. Binlerce yılda, mücadeleler pahasına elde edilmiş insanî değerlerin aşınmakta olduğunu; vicdan yitimi yaşandığını, gaddarlığın arttığını, doğanın ve yaşamın tahribatının yaygınlaştığını üzülenek görüyorum ama dört bir yanda bu gidişata karşı her konuda, her alanda yılmadan direnen insanlar var. Evet, azınlıklar ama her zaman öyleydi; vahşetten, barbarlıktan günümüze, o azınlıkların mücadelesiyle gelindi.

A.Ç: Daha önce hazırladığınız kitaptan sonra da olmuştunuz, büyük bir ihtimalle şimdi de olacak. Anlattıklarınız geçmişten yeniden

'Binlerce yılda, mücadeleler pahasına elde edilmiş insanî değerlerin aşınmakta olduğunu; vicdan yitimi yaşandığını, gaddarlığın arttığını, doğanın ve yaşamın tahribatının yaygınlaştığını üzülenek görüyorum ama dört bir yanda bu gidişata karşı her konuda, her alanda yılmadan direnen insanlar var. Evet, azınlıklar ama her zaman öyleydi; vahşetten, barbarlıktan günümüze, o azınlıkların mücadelesiyle gelindi.'

'Benim öykümün kahramanı kadının özelliği, belki de hayatı ah'sız vah'sız yaşayıp yenilgilerden öğrenmiş olması; tek doğru benim doğrum, dememesi; kendisiyle cesaretle hesaplaşıp yanlışlarını açıkça kabullenmesi. Bu beni güçlü kılıyor sanırım.'

gündeme getirecek ve insanlar konuşmak, anlamak, duymak istemedikleri şeyi size yönelik eleştirilere dönüştürerek bir kez daha saklayacaklar. Buna hazır hissediyor musunuz kendinizi?

O.B: Sağ'da da sol'da da, farklı düşündükleri için hedef belledikleri birilerini -onlar kendilerini hiç hedef almadıkları, saldırmadıkları halde- insafsızca ve gaddarca hırpalayarak kendi egolarını daha doğrusu komplekslerini tatmin eden insanlar var.. Siyasî, ideolojik gibi görünen saldırganlıkları bence aslında durumlarını hazmedememekten, aşağılık komplekslerinden, özellikle de yenilgi psikolojisinin yarattığı kötücüllükten kaynaklanıyor. Bana yönelik tepkilere gelince, tartışmalar başımın üstüne, kendimle hesaplaşmaktan gereğinde özeleştiriden hiç kaçınmam. Zaten kitapta da bol bol var. Ama sözünü ettiğiniz çevrelerin veya kişilerin yaptıkları eleştiri değil, kişi yıpratma, haysiyet cellatlığı. Anlama, tanıma, uzlaşma yerine saldırıyı, küfürleşmeyi yeğleyenleri ciddiye alacak halim yok.

A.Ç: Siz aynı zamanda bir roman yazarısınız ve harikulade kişilikler etrafında anlatıyorsunuz hikayelerinizi. Bu defa anlattığınız öykünün kahramanı sizdiniz. Nasıl bir kahraman bu anlatının etrafında geçtiği kadın? Siz ne gördünüz o kadında?

O.B: Aslında kitabın en başında söylediğim gibi, benim kuşağımı düşünecek olursak pek de olağanüstü bir kadın değil. Anlatılmaya değer olan o günlerin Türkiye'siydi, kuşağımın hikâyesiydi. Ebru ile birlikte bunu yapmaya çalıştık. Benim öykümün kahramanı kadının özelliği, belki de hayatı ah'sız vah'sız yaşayıp yenilgilerden öğrenmiş olması; tek doğru benim doğrum, dememesi; kendisiyle cesaretle hesaplaşıp yanlışlarını açıkça kabullenmesi. Bu beni güçlü kılıyor sanırım.

A.Ç: Sizin kuşaktan geriye ne kaldı, birlikte verdiğiniz bütün o mücadelenin ana fikri ne oldu sizce?

O.B: Kuşağımı yanlışları ve yenilgileriyle, günahları ve sevapları ile seviyorum. Umut ve masumiyet çağının çocuklarıydık. Dünyayı değiştirmek, daha adil, daha güzel, daha özgür bir dünya yaratmak için yola çıkmıştık. Geriye insanlığa yol gösteren o idealler ve ütopyamız kaldı.

A.Ç: Bu kitabı hazırlarken geçirdiğiniz zamanda yeni kitap önerileri, yeni bir roman da şekillendi mi? Yazmaya devam ediyor musunuz?

O.B: Aştan ve devrimden konuşuyorduk kitabı aslında bu yıl Mart başında çıkan Yolun Sonundaki Ev romanımı bir

Yıl geciktirdi, araya girdi yani. Henüz başlamadığım, biraz hazırlanmam ve araştırmam gereken bir roman var aklımda. Yazabilirsem adının Köpekli Çocuklar Gecesi olacağını sanıyorum.

A.Ç: Öncelikle Oya Baydar'la geçirdiğiniz süreç nasıldı? Buluşmalarınız, sohbetleriniz esnasında hissettikleriniz, yazıya geçirirken düşündükleriniz nelerdi?

Ebru Çapa: Oya Hanım, sevilesi bir insan; başta onu söyleyeyim, son da onu söylemiş olayım. Tanıdığuma, insan olarak, memnunum.

A.Ç: Bütün bunları dinlemek geçmişle bugün arasında bir kıyas yapmanıza neden oldu mu? Ben böyle düşünmemiştim, yanlış anlıyormuşum dediğiniz meseleler, düğümler çıktı mı karşınıza?

E.Ç: Geçmişle bugün faslında, biz bugün üzerine, geçmişten daha fazla konuştuk, açıkçası. Her zaman anlaşarak da değil. Ettiğimiz sohbetin, şu kitapta yarısının yarısı yoktur.

A.Ç: Oya Baydar henüz bir devrim fikrinin yeşerdiği, yaşadığı bir dönemi anlatıyor. Bizse sürekli bir yıkım ve kaybolma korkusuyla yaşıyoruz. Distopyalar üretiyoruz hep birlikte. Oya Baydar'ın öyküsünü dinlerken bu değişimin nedenleri konusuna da kafa yordunuz mu? Eksik ya da fazlanın ne olduğunu düşünüyorsunuz?

E.Ç: Kendisine müteşekkirim ayrıca; elinden yemekler yedim, kahveler içtim; şahane bir evi var ve dünya güzeli bir evsahibi...

A.Ç: Hassasiyetleriniz nelerdi sorularınızı formüle ederken?

E.Ç: Hayatımda tanıdığım en içgörü sahibi insanlardan biri. Kendini anlatırken hiç sakınmıyor ve dünyaya, insana dair, hakikaten samimi, sahici bir endişesi, kaygısı, sevgisi var.

A.Ç: Sizi nasıl dönüştürdü bu hayat hikayesinin birinci elden dinleyicisi olmak?

E.Ç: Sayesinde öğrendiğim şeyler oldu. Feyzden yana, bana kalan, ağlayıp sızlanmadan, ne yapmak gerekiyorsa yapma gayretini yitirmemek gerektiği oldu. Buna dönüşmek denir mi bilemem, dönüşmek için fazla yaşlıyım. Bir de ağızda tadı kaldı sohbetlerimizizin. İyi bir arkadaş Oya Hanım...

Ebru Çapa:
Hayatımda tanıdığım en içgörü sahibi insanlardan biri. Kendini anlatırken hiç sakınmıyor ve dünyaya, insana dair, hakikaten samimi, sahici bir endişesi, kaygısı, sevgisi var.

Aşktan ve Devrimden Konuşuyorduk
Oya Baydar ile Nehir Söyleşi, Ebru Çapa,
248 syf, Ağaçkakan Yayınları, 2018

Hitler'den hemen önce Almanya!

Sebastian Haffner imzası ve Hulki Demirel çevirisiyle yayımlanan Bir Alman'ın Hikâyesi-Hatırladıklarım, İletişim Yayınları'ndan çıktı. Faşizm günlerinde, nefes almaya ve kendi olarak kalmaya çalışan genç bir Alman'ın yaşadıklarını anlatan bu kitabın hissi, her daim güncelliğini koruyacak gibi gözüküyor.

Geçtiğimiz günlerde Sebastian Haffner imzası ve Hulki Demirel çevirisiyle yayımlanan Bir Alman'ın Hikâyesi-Hatırladıklarım, İletişim Yayınları'ndan çıktı. 1914'ten 1933'e kadar geçen süre içinde, totaliter bir sistemin doğuşuna ve yayılışına, yazarın tabiriyle "sıradan bir insan"ın gözünden tanık oluyoruz. Güçlü gözlem yeteneği ve sosyolojik, psikolojik ve kültürel alt okumalarıyla Haffner, detayları yuvarlak içine alınmış, geniş açılı bir Nazizm fotoğrafı çekiyor. Bu öyle bir fotoğraf ki, soyut olduğunu düşündüğümüz pek çok şeyi bile, piksellerine ayırıp tane tane gösteriyor.

Soner Sert

Biyografiden çok öte olduğunu düşündüğüm bu kitabın yazarı Haffner, 1907 yılında Berlin'de doğuyor. Hukuk eğitimi aldıktan sonra, hâkimlik stajı görüyor. 1938 yılında İngiltere'ye iltica ediyor ve gazetecilik yapmaya başlıyor. 1939'da ise yukarıda

konu edilen bu çalışmasını yazmaya başlıyor. 1954 yılında Almanya'ya geri dönüyor ve pek çok gazetede yazmaya başlıyor. Bir dizi tarih kitabı da çıkaran Haffner, 1999 yılında hayatını kaybediyor.

Bilindiği gibi Naziler üzerine sayısız araştırma yapıldı, anılar yayımlandı. Sosyal bilimciler, Nazileri tanımlamaya, ideolojisini, eylemlerini kodlamaya çalıştı. Sinema filmleri çekildi, romanlar, öyküler yazıldı, tiyatro oyunları oynandı. Bilinen tarih boyunca, insanlığın ulaşabileceği en örgütlü vahşiliği, faşizmi, militarizmi, totaliterizmi, soykırımı yaşatan gürhunun yaptıkları bin bir yol ile anlatıldı. Bir daha yaşanmasın diye... Sosyal bilimciler, yaşananları tanımlamaya çalışırken, sanatçılar, olanları hikâyeleştirdi ve duygular aracılığıyla anlamlandırmaya uğraştı. Bilim insanlarını bir kenara bıraktığımızda ise karşımıza şöyle bir tablo çıktı: Sanatçılar, iki yönlü bir kavrayış içine girdi. Ya Nazizm'in hışmına uğrayan Yahudilerin ve muhaliflerin hikâyesini anlattılar ya da Nazizm'in Ari Almanlara açtığı alanı değerlendirmeye çalışan, hırslarının eseri olan, çoğunluktan yana olan ve kötülükten parsalanmaya çalışan bir grup ya da bir bireyin çöküşünü konu aldılar.

Haffner'in Bir Alman'ın Hikâyesi isimli çalışması, bir anı kitabı olmasının yanında, sıkı bir roman da aynı zamanda... Kitabın tarihi değerini, sosyolojik, psikolojik, bilimsel yönünü reddetmemekle beraber, duyguları harekete geçiren güçlü bir öyküye sahip olduğunu düşünüyorum. Bu öykü gücünü, kendine ve ülkesine dair büyük hırsları ve tutkuları olmadan, sade bir yaşam arzulayan Ari bir Alman'ın yaşantısından alıyor. Kendi olarak kalmak için çabalayan ve en nihayetinde bu pislğin içine –ucundan kıyısından da olsa- girmek zorunda kalan bir insanın hikâyesi bu...

OYUN BİTER!

Haffner, 7 yaşındayken I. Dünya Savaşı başlar. Savaşın anlamını bilmeyen ve oyun ihtiyacını, panolara asılan ölüm ve işgal haberlerini öğrenip arkadaşlarına ilk olarak yetiştirmeye çalışan bir grubun içinde kalarak karşılamaya çalışan bir çocuk olarak büyür. Savaşın bitişi ile dumura uğrar. Çünkü artık ortada oynayacakları bir oyun kalmamıştır. O değildir sadece boşluğa düşen... Cephe haberlerini aynı panolardan takip eden yetişkin Almanlar da boşluğa düşer. Savaş öyle uzun sürmüş, çoğunlukla aynı hislere sahip olmak öyle kutsanmıştır ki, artık normal olanın, birey ve biricik olmanın farkına varacak bir bilinçleri bile kalmamıştır. Koca bir hamaset bulutu önlerinde durmaktadır. Sıkı sıkı sarılırlar ona...

İşte böyle bir ortamda çocukluğunu geçiren Haffner, tıpkı diğer Almanlar gibi, hep haksızlığa uğradığını –çünkü savaşı kaybet-

'Haffner, 7 yaşındayken I. Dünya Savaşı başlar. Savaşın anlamını bilmeyen ve oyun ihtiyacını, panolara asılan ölüm ve işgal haberlerini öğrenip arkadaşlarına ilk olarak yetiştirmeye çalışan bir grubun içinde kalarak karşılamaya çalışan bir çocuk olarak büyür.'

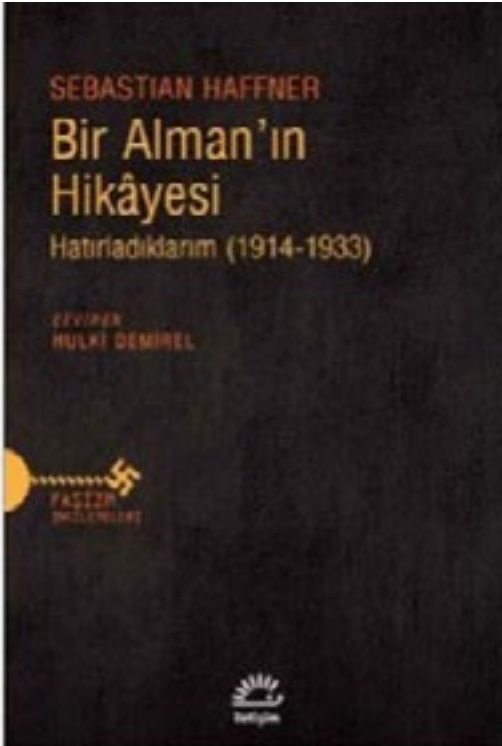
'II. Dünya Savaşı'nın patlak vermesiyle kalemini elinden bırakıyor. Çok daha uzun ve detaylı olacağını düşündüğü bu çalışması yarıda kalıyor. Çünkü Nazileri sadece Almanlar tanıyordu.'

mişlerdir ve birtakım şeylerden feragat etmek zorundadırlardüşünür. Dönemin ekonomik ve kültürel yönünü ele almayı da ihmal etmeyen Haffner, yaşanan siyasal çalkantıları da ustaca ele alır. Nazilerin, onlardan önce iktidara gelenlerin karşılamadıkları şeyi karşıladıklarını, toplumun hamasi siyasete, 'mağdur edebiyatı'na ve faşizme duyduğu ihtiyaca hitap ettiklerinin ve bu yol ile başarı ulaştıklarının altını kalınca çizer. Çok geçmeden dönemin ruhunu kavrayan ve o ruhun ötesinde kalmayı başaran Haffner, iltica etmeyi evvelden kafasına koysa da başaramaz ve bir süre daha Almanya'da kalmak zorunda kalır. Günlük hayatını nasıl değiştiğine, kültürün ve siyasetin tamamen Nazilerin denetimine geçmesine, muhaliflerin birer birer katledilmesi süreçlerine tanık olur. Çoğunluğun bir parçası olmadan, Nazilere, Ari bir Alman olduğunu kanıtlamaya çalışarak geçer bazı zamanları... Uzaklaşmaya çalışır ancak başaramaz.

Yukarıda da bahse konu olduğu gibi Haffner, çoktandır kafasına koyduğu iltica fikrini 1938 yılında gerçekleştiriyor. Kitapta sık sık Paris'e yerleşmekten bahseden Haffner, İngiltere'ye gidiyor ve gittiği gibi bir gazetenin de desteğiyle bu kitabı yazmaya başlıyor. 1914 yılında 1933'e kadar geliyor. II. Dünya Savaşı'nın patlak vermesiyle kalemini elinden bırakıyor. Çok daha uzun ve detaylı olacağını düşündüğü bu çalışması yarıda kalıyor. Çünkü Nazileri sadece Almanlar tanıyordu. Savaşın çıkması ile artık bütün dünya Nazileri tanıyacaktı. Dolayısıyla böyle bir çalışmaya dünyanın ihtiyacı yok, diye düşünür. Bu sebeple Almanya'da bulunduğu 1933-1938 yılları arası kitapta yok.

Haffner hayattayken bu çalışması kitaba basılamadı. Tamamlanmadığını düşündüğü çalışma ancak ölümünden sonra, oğlunun bulduğu notlar aracılığıyla yayımlandı. Faşizm günlerinde, nefes almaya ve kendi olarak kalmaya çalışan genç bir Alman'ın yaşadıklarını anlatan bu kitabın hissi, her daim güncelliğini koruyacak gibi gözüküyor.

Bir Alman'ın Hikâyesi – Hatırladıklarım, Sebastian Haffner, çev: Hulki Demirel, 279 syf., İletişim Yayınları, 2018

Hayat kurtaran 'tabular'

Bilimkurgu metinleriyle tanıdığımız, John Shirley'nin kaleme aldığı Yeni Tabular adlı kitabı Ayrıntı Yayınları etiketiyle okuyucu ile buluştu. Yazara ait bir deneme olan Yeni Tabular'da Shirley, Amerikan toplumu üzerinden dünyaya bakarak bize 'tabular' öneriyor ve belki bunları uygularsak bir şekilde hâlâ umudumuz olabilir demeye çalışıyor.

Emek Erez

'John Shirley'nin Yeni Tabular adlı kitabı, yazarın farklı türlerdeki eserlerini bir araya getirirken, bilimkurgu metinlerine dair tespitleri de içeriyor.'

Ursula K. Le Guin, "Bilimkurgu her zaman bir metaforudur. Gerçekten, şimdi ve burada olmaktan söz ediyoruz. Buna gelecek diyoruz çünkü gelecek dediğimiz şeyde hareket ve icat etme özgürlüğümüz var" (2016:105) diyor. Bu anlamda bilimkurgu metinleri bize bir yandan geleceğin öngörüsünü sunarken, diğer yandan içinde yaşadığımız zamanın hakikatine dair de bir şeyler söyler. Çünkü bu metinler teknoloji ve bilimden yararlanırken, 'şimdi'nin bize gösterdiklerinin nereye varabileceğini, hayal gücünü işin içerisine katarak yorumlamaya çalışırlar. Bugünden yola çıkarak gelecek hakkında kurgu yapmak bir yandan yaratıcılık gerektirirken diğer yandan yaşadığımız dünyanın gidişatını sorgular. Böylece bu metinler bir anlamda bugünün gelecekteki yansıması gibidir.

TABU ÖNERİSİ!

Bilimkurgu metinleriyle tanıdığımız, John Shirley'nin Yeni Tabular adlı, Ayrıntı Yayınları tarafından basılan kitabı, yazarın farklı türlerdeki eserlerini bir araya getirirken, yukarıda bahsettiğimiz bilimkurgu metinlerine dair tespitleri de içeriyor. Shirley'nin kitapta yer alan Tutsaklık Hâli adlı öyküsü bizi hapisaneler ve tutsaklar üzerine düşündürürken kurguladığı dünyanın distopik atmosferi kendi sıkışmışlığımızı da hatırlatıyor. Yazara ait bir deneme olan Yeni Tabular'da ise Shirley, Amerikan toplumu üzerinden dünyaya bakarak

bize 'tabular' öneriyor ve belki bunları uygularsak bir şekilde hâlâ umudumuz olabilir demeye çalışıyor. Kitapta yer alan bir diğer metin ise Kırk Yıllık Cehennem Neden Gerekli? adını taşıyor. Yazar, özellikle çevre sorunları, bilimin ve teknolojinin gidebileceği yer ve bunun dünyaya yansımaları üzerine eleştirel bir göz ile üzerine konuşup geçtiğimiz ancak bir gün olabileceğini hayal edemediğimiz felaketlerin çok da uzağında olmadığımızı anımsatıyor. Kitapta ayrıca Shirley ile yapılmış bir söyleşiyle de buluşuyoruz. Söyleşi, yazarı yakından tanımamıza vesile oluyor.

'TUTSAKLIK HÂLİ'

Shirley'nin Tutsaklık Hâli adlı hikâyesi Berger'ın, "biz bu gezegenin dört bir yanında hapisanelerde yaşıyoruz" cümlesinin atmosferini okur ile buluşturuyor. Böylece, duygu olarak kapatılmayı sonuna kadar hissettiğimiz bir dönemde, hapisaneler ve suç kavramı üzerine tekrar düşünüyoruz. Çünkü yazar bizi distopik bir hapisane ortamına sokarken diğer yandan dünyanın da artık özgürlüklerin gasp edildiği bir hapisaneye dönüştüğünü hatırlatıyor. İnsansız hava araçları, yarı robot görevliler, tutsakları devamlı disipline eden ve kontrol altında tutan bedenlerine yerleştirilen çipler, varlığını değersizleştiren uygulamalar, Arizonada olduğu hayal edilen bir hapisaneden, insanın dünyadaki tutsaklığına ve 'kapatılmışlığına' gönderme yapıyor.

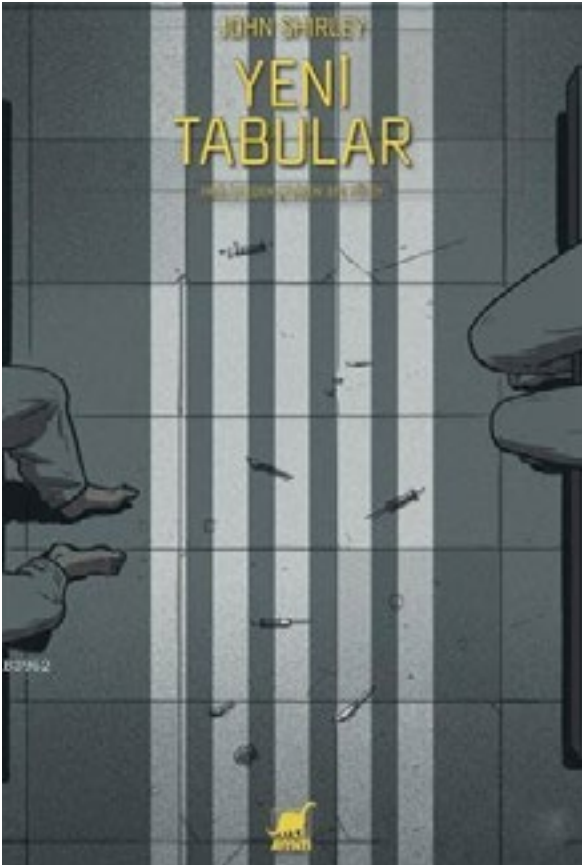
Tutsaklık Hâli metninde yazar ayrıca gazeteciliğin devlet ve sistemin çıkar ilişkilerinin içerisinde nasıl bir duruma geldiğine dikkat çekiyor. Hakikatin peşinde bir gazeteci olarak yaratılmış karakterin başına gelenler ise bir kere daha bu mesleğin özgürce yapılamadığı bir dünyayı ve özellikle kendi coğrafyamızda son dönemde gazetecilere yaşatılanları akla getiriyor. Hapishanedeki uygulamaları yerinde görmek için araştırmaya gelen gazeteci Faye Abdullah, görmemesi gereken şeyleri görünce birden kendisini tutsak edilmiş olarak buluyor. Böylece karakter başka ülkelerden getirilen kadın tutsakların üst düzey bürokratlara seks kölesi olarak pazarlandığı, hapsedilmiş insanların organlarının satıldığı, her türlü kirliliğin döndüğü hapishanenin gerçek yüzüyle karşılaşılıyor. Faye direnmeyi bırakmıyor bir şekilde kurtuluyor ve hapishanenin gerçek yüzünü ortaya çıkarıyor.

Kitapta yazarın gazetecilik mesleğine dair şu cümleleri ilgi çekici: "Haberleri kendileri yapınca hiçbir şeyi sansürlemele- rine gerek kalmıyor zaten. Meslek birliği dışından bir gazeteciye tutup haber yaptırıyorlar. O da haberi televizyonlara satıyor." Bu cümleler günümüzde medya ve gazeteciliğe dair de epey şey söylüyor, haberi yaptırılanlar ve onu yayanlar aynı

'Hakikatin peşinde bir gazeteci olarak yaratılmış karakterin başına gelenler ise bir kere daha bu mesleğin özgürce yapılamadığı bir dünyayı ve özellikle kendi coğrafyamızda son dönemde gazetecilere yaşatılanları akla getiriyor.'

‘Yazara göre yeni tabular oluşturmalı ve bunları özellikle çocuklara küçük yaştan itibaren benimsetmeliyiz. Yazarın bundan kastı bana göre toplum içerisine herkes için geçerli olabilecek değerler yaratmak.’

Yeni Tabular, John Shirley, çev: Efe Pötöy, 112 syf., Ayrıntı Yayınları, 2018.

yere hizmet ediyor. Devlete ve onun nezdinde sürüp giden sisteme... Böylece gerçek gazeteciler mahkûm ediliyorlar, özgürlükleri çalınıyor tıpkı Faye Abdullah gibi... Çünkü kitabın cümleleriyle söylersek dünyada yaşananlar: “Çoğu kişinin umurunda değil, hepsi bu. Yani neredeyse kimsenin umurunda değil.” Faye karakteri gibi gerçekten haber yapmaya, insanların yaşadıkları zulmü canı pahasına ortaya çıkarmaya çalışanlar hariç.

‘YENİ TABULAR’

Shirley, Yeni Tabular adlı metninde okura ilginç gelebilecek bir şey öneriyor. Yazara göre yeni tabular oluşturmalı ve bunları özellikle çocuklara küçük yaştan itibaren benimsetmeliyiz. Yazarın bundan kastı bana göre toplum içerisine herkes için geçerli olabilecek değerler yaratmak. Bunu yaparken de diğer taraftan dünyanın içerisinde bulunduğu kötü durumu bir nebze olsun iyi bir hâle getirmek. Ki, Shirley’nin verdiği tabu listesi bu açıdan düşünüldüğünde hiç fena görünmüyor. Mesela ona göre gerekli bazı tabular şöyle; doğayı zehirlemek, para kazanmak için yalan söylemek, insanların üzerinden para kazanmak için onları aldatmak, politik nüfuzu kişisel çıkar için kullanmak, ırka, toplumsal cinsiyete dayanan ayrımcılık, kötü çalışma şartları altında düşük ücretli işçi çalıştırmak, işkence etmek...

Görüldüğü gibi aslında dünyanın ve insanın sorunlarından bahsediyor yazar. Ona göre bunları tabu olarak insanlara öğretirsek, çocukluğundan itibaren bireylere bunları yapmaması kötü şeyler olarak benimsetirsek bir çözüm bulabiliriz. Aslında yazarın bir örneği bu konuda başarılı olunabileceğine işaret ediyor biraz. Birinin kapısının önüne tuvaletini yapmak nasıl çocuklara kötü bir davranış olarak öğretiliyorsa ve bu bir tabuysa, insanlar bunu benimseyip yapmıyorlarsa, onun önerdiği tabu olması gereken şeyler listesi de böyle öğretilir. Ne kadar uygulanabilir, bizi ahlâkçı bir bakışa götürebilir mi, bireyi başka türlü biçimlemek anlamını içerir mi tartışılır ama bu basit öneri üzerine düşününce insanın kafasında bir acaba sorusu oluşuyor bana kalırsa.

‘KIRK YILLIK CEHENNEM NEDEN GEREKLİ?’

Shirley kitapta yer alan, Kırk Yıllık Cehennem Neden Gereklî adlı yazısında dünyanın geleceğine dair çok da iyimser olmayan öngörülerinden bahsediyor. İklim değişimi, teknolojinin ve bilimin “ilerlemesinin” ortaya çıkaracağı yeni eşitsizlikler, meydana gelebilecek yeni göçler, kaynak ve barınak ihtiyacı gibi çeşitli sorunlara bir bilimkurgu yazarının tahayyülleriyle yaklaşıyor. Yazar teknoloji karşıtı bir

yerde durmuyor ancak dikkat çektikleri epey önemli. Yazar, “teknolojiyle kurulan akılcı bir işbirliği başka şeydir, düşüncesizce teknoloji bağımlılığı geliştirmek başka” diyor.

Bu konuda kendisine katılabiliriz çünkü teknolojinin pek çok getirisinden yararlanırken onu reddetmek çelişkili bir durum yaratabilir. Ancak insan teknolojiyi kendisinin, çevrenin, kendi dışında kalan diğer canlıların önüne koyarsa bu bizi robotik, bağımlı duygusuz bir türle karşı karşıya bırakabilir. Bunun yanında Shirley acelece uygulanan teknolojinin dünyaya zarar verdiğini hatırlatıyor. Ona göre, bir makine çevreyi kirletiyorsa tasarımı daha tamamlanmamış demektir. Örneğin, polyester ve akrilik fiberlerden imal edilen bir kumaşın her yıkandığında dünya çapında kıyıları kirletecek binlerce mikro plastik fiberi suya bıraktığı keşfedildi. Yazara göre bunun sebebi, üzerinde yeterince düşünülmemesi, çaba harcanmaması, acelece piyasaya sürülmesi.

John Shirley’i daha çok bilimkurgu yazarı olarak tanısak da aynı zamanda senarist ve şarkı yazarı. Bu kitapta yer alan farklı türdeki metinler, bir bakıma yazarın başka başka parçalarını taşıyor. Yeni Tabular bizi onun hem edebiyat yönüyle hem de bir bilimkurgu yazarının dünya hakkındaki fikirleriyle karşı karşıya getiriyor. Shirley, aslında bir dünya yorumcusu... Bugüne kadar yaşananlardan yola çıkarak, teknolojinin, bilimin işaret ettiği öngörülerle, dünyanın ve insanın nereye gidebileceğini hatırlatarak, bir bakıma gidişata dair bir uyarı oluşturmaya çalışıyor. Bu kitapta yer alan söyleşisinde de belirttiği gibi, bir gün ABD başkanı olursa, çıkaracağı ilk kararnamenin çevre ile ilgili olacağını söylüyor. Bu kitap yazara daha yakından bakmak için bir fırsat sunabilir, elbette okur isterse.

Kaynaklar

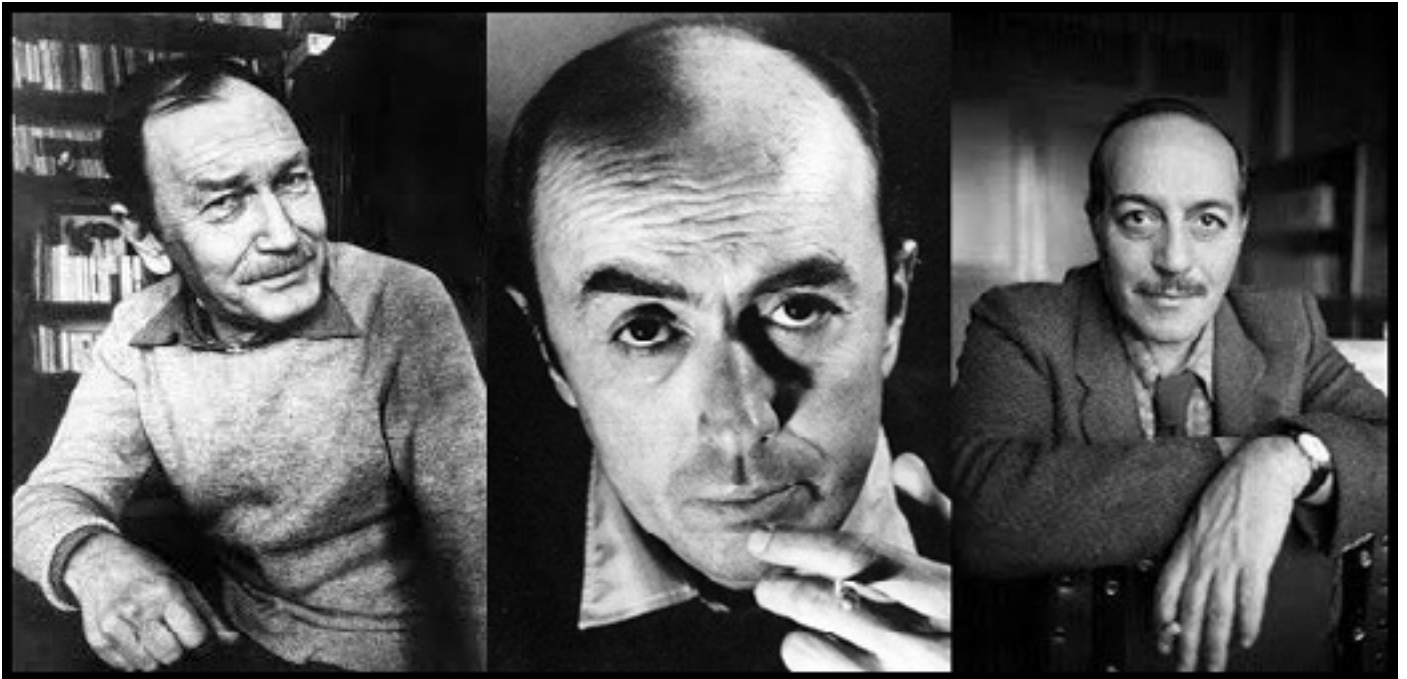
Berger, B., Göktürk, Y., [2016], İstanbul’dan Gelen Telefon, [Çev. Yücel Göktürk], İstanbul: Metis.

Freedman, C. (2016), “Ursula K. Le Guin’le Konuşmalar”, Başka bir babalık, annelik veya aile mümkün diyoruz her fırsatta. Bunun birçok zeminde dillendirilmesinin en temel nedeni mevcut halin ürettiği adaletsizlikler, mutsuzluklar ve krizler. Oysa bu krizleri ve mutsuzlukları aşmak; ebeveynler arasında ve çocuklarla özgürleştirici ve güçlendirici ilişkiler kurmak hiç de zor değil. İbreyi biraz kaydırmak, yaşam alışkanlıklarında ufak tefek değişiklikler yapmak, genel ve yaygın olan düzene yönelik sorular sormak gerekiyor.

‘Bu kitapta yer alan söyleşisinde de belirttiği gibi, bir gün ABD başkanı olursa, çıkaracağı ilk kararnamenin çevre ile ilgili olacağını söylüyor. Bu kitap yazara daha yakından bakmak için bir fırsat sunabilir, elbette okur isterse.’

İkinci Yeni'nin narsizmle kavgası!

İkinci Yeni bu topraklardaki şiir tarihinin en cesur ve 'sivil' atılımıdır ve bunu Cumhuriyet'in şiir paradigmasının sesini çatlatarak yapmıştır. Şiirin bugün buralarda çoğul bir sesi varsa, bu atılımın yüzü suyu hürmetindedir. Bu toprakların en uzun menzilli ve en hassas şiir antenlerine sahip şairlerini -Cemal Süreya gibi- bünyesinde bulunduran İkinci Yeni'nin, bugün hala bir çok çalışmanın konusu olması, tüketilememesi bu çoğul ses olma iddiasındaki başarısının en büyük kanıtıdır.

En acil problemimiz olmadığını biliyorum, "Rejimin otoriterleşmesi" (1) !tartışmalarının yürüdüğü bir zamanda böyle bir yazıyı yazmak en hafifinden bükülecek dudakları göze almayı da gerektirir. Rejim otoriterleştiğinden kültür kaçış rampasına direksiyon kırıldığı hükmüne varılacaktır belki de. Ya da burada tartışılan yekunun bağlamında zaten hiç okunmayacaktır bu yazı ve hatta dikkat bile çekmeyecektir belki de. Değil mi ki nedensizce gibi görünse de günümüzün söz atmosferini şekillendiren her şeye bir yerlerden bağlı bir öfkenin yutulmak istenmeyen çılgınlığının bir kör kuyuya atılmasıdır burada yazdıklarım ve varlık nedeni sadece atılmasıdır, o vakit atıyorum.

Yakup Yılmaz

İkinci Yeni'nin şiir sahnesine çıkışı, herkesin malumu, çok kavgalı olmuştur. Bu konudaki literatür artık rahatlıkla

ulaşılabilir durumda. Kendi zamanında hazmedilemeyen İkinci Yeni şiiri, iki binler sonrası popüler kültür kanalları üzerinden, bu kanalların yarattığı bir tür “kanon” a girebilen sınırlı ve aslında temsil gücü düşük parçaları ile yeniden icad edildi. Bu elbette şiirin öldüğünü söyleyip duranlara, onun en zor zamanlarda “iltica edilebilecek”, bu kısıtlı parçaların bile insanı ferahlatmaya yeteceği büyüklükte bir ülke olduğunu göstermesi anlamında hayırlı bir iştir. Lakin İkinci Yeninin bu popülerleşmesi, onu, bu popülerliğe denk bazı kalıplarla ortaya konan burun kıvrımların konusu haline getirdi, savunmasız bıraktı. Öyle ki onu şiir tarihinden atmaya vardırıan yorumlarla karşılaşmışlığım bile vaki. (2)

İKİNCİ YENİ’NİN İLK KAVGASI

Yalçın Armağan’ın (3) ilginç ve kayda değer çalışması İm-kansız Özerklik’te yürüttüğü bir tartışmadan aktararak söylersem, İkinci Yeni ilk kavgasını Cumhuriyet ve onun şiir paradigmasıyla vermişti aslında. Cumhuriyetin şiirden belediklerine karşı bir özerklik kavgası vermiştir ve bunu başardığı ölçüde dirençle karşılaşmıştır. (4) “Tüzüklerle çarpışarak büyümek” grubun üyelerinden birinin basit bir otobiyografik göndermesi değil, “acemiliği efendi” olarak kabul eden bir şiir anlayışına sahip bu “parasız yatılı çocuklarının” şiir programını özetleyen bir mottodur.

İkinci Yeni bu topraklardaki şiir tarihinin en cesur ve “sivil” (Bazan sıkı) atılımıdır ve bunu Cumhuriyet’in şiir paradigmasının sesini bloke ederek ve çatlatarak yapmıştır. Şiirin bugün buralarda çoğul bir sesi varsa, bu atılımın yüzü suyu hürmetindedir. Bu toprakların en uzun menzilli ve en hassas şiir antenlerine sahip şairlerini (Cemal Süreya mesela) bünyesinde bulunduran ikinci yeninin, bugün hala yukarıda sözünü ettiğim kitabı da içeren bir çok çalışmanın konusu olması, (5) tüketilememesi bu çoğul ses olma iddiasındaki başarısının en büyük kanıtıdır. Çoğul ses olma iddiasını başarmış olmasının yazımız bağlamında anlamı şu: Onların şiiri, onların bu şiiri kurarken girdikleri hayati mücadeleye asla giremeyecek tuzu kuruların bir cümleyle etiketleyip rafa kaldıracabilecekleri bir şiir değildir.

Estetik beğenin bir “ayrım” (6) konusu olmaklığıyla sınıflar arası sınırların işaretlenmesinde kendine has yollarla iş gördüğü fikri sosyolojinin merkezine yaptığı yolculuğu tamamlayalı çok oldu, hatta karşısında tartışmak epey efor ve risk gerektiren bir paradigma haline gelmiş durumda. Wendy Brown 2015’te yayınlanan, çok geçmeden Türkçe’ye de çevrilen Halkın Çözülüşü (7) (Undoing the Demos) adlı kitabında neoliberal aklın herkesi kendini bir “sermaye” (8)

Sol başta oturan tanınmıyor, sonra önden arkaya, Garson Erol, Can Yücel, Salim Şengil, Edip Cansever, Tomris Uyar, Muhteşem Sünter. Sağ taraf, arkadan öne, İsa Çelik, Mehmet Can Köksal, Turgut Uyar, Dürnev Tunaseli, Nezihe Meriç, Ömer Uluç, Tunga Uyar.

‘Wendy Brown 2015’te yayınlanan, çok geçmeden Türkçe’ye de çevrilen Halkın Çözülüşü (7) (Undoing the Demos) adlı kitabında neoliberal aklın herkesi kendini bir “sermaye” (8) olarak kurmaya zorlamakla çok sinsi bir devrim gerçekleştirdiğini iddia ederek tartışmaya başka bir boyut ekliyor.’

'Demem o ki, bu solgun yüzlü halk çocukları ikinci kavgasını, piyasa ideolojisini arkasına almış, sıradanlığı büyük bir özgünlük gibi satmaya çalışan bir orta sınıfa karşı vermekte. Şartlar İkinci Yeni aleyhine. Neyse ki bu çocuklar her türlü kavgaya girişecek büyüklükte bir ciğere sahipler.'

olarak kurmaya zorlamakla çok sinsi bir devrim gerçekleştirdiğini iddia ederek tartışmaya başka bir boyut ekliyor. Bu, sermaye gibi hareket eden "homoeconomicos"un bugünün insanını ama en çok da orta sınıfı işaret ettiğini anlamak için küçük bir sosyal medya taraması yeterlidir. İşte bu durum insanların ama daha çok orta sınıfın kendine yatırım yapan bir şirkete dönüşmesine neden oldu. Bu "özişaat" gerçekleştirilirken mezkur "ayrım" araçları güncel sınırlar üretecek şekilde işletilmektedir. (9) Yani estetik beğeniler, bu "sermaye"nin takip ettiği "fiyaka" borsasına bağlanmış durumda ve sözde eleştirel "beğenmeme" bu "fiyaka" borsasına yapılan bir yatırımdır artık. "Narsizm"i bir süredir saf ve salt bir sosyoloji konusu yapan da budur.

'NARSİZM' PROBLEMİ

İkinci Yeni şiiri eleştiriden muafır gibi absürd bir iddiada bulunmuyorum burada, sadece "ikinci yeniyi" okudum ve aştım edasını takındıran bir orta sınıf ideolojisi olan bu "narsizmi" problem ediyorum. Kendini bir sermaye gibi inşa etmesi gereken bir sınıfın sistemsel bir özelliği olan bu edanın, üstüne çok düşünülmüş de varılmış evrensel bir fikir gibi dillendirilmesine itiraz ediyorum. Bu yapılırken; kendisini bile yıkmaktan çekinmeyen, konforun hiçbir türüsüne prim vermeyen, cesur, acemiliğin hem cüretini hem mütevaziliğini büyük zerafetle giyinip yakıştıran, şiir zarını hayatın her yerinde sonucundan hiç korkmadan atabilmiş bu özgün akımın üyelerinin böylesi bir maceranın yanından bile geçemeyecek bir sınıf tarafından pervasız, temelsiz bir alaycılıkla bu kadar kolay harcanıvernesine itiraz ediyorum.

Demem o ki, bu solgun yüzlü halk çocukları ikinci kavgasını, piyasa ideolojisini arkasına almış, sıradanlığı büyük bir özgünlük gibi satmaya çalışan bir orta sınıfa karşı vermekte. Şartlar İkinci Yeni aleyhine. Neyse ki bu çocuklar her türlü kavgaya girişecek büyüklükte bir ciğere sahipler.

Dipnotlar

- Bu tabir, işaret ettiği telaşla birlikte başka birçok insanda olduğu gibi bende de "Ee ne olmuş, zaten hep öyle değil miydi" deme isteği uyandırıyor ilk söyleyişte. Müesses nizam zaten sadece seçkinler arası kavgalarda yenişilemediği zamanlarda siyaset hakkını teslim etmiyor muydu topluma? Belki de mevcut durumda rejimin çelik yapısını örten ince dantel kalkmıştır sadece. Belki de rejim çeşitli sapmalarla kaybettiği asıl kimliğini bulmuştur.

- Bunu en sık yapanlar üstüne cinsiyetçilik damgasını vurduğu her şeyi kullanılmaz ilan eden bir feminist fraksiyon. Burada kullandıkları damganın üstünde şu yazıyor: “Çok erkek bir şiir yazmışlardır” Bu fraksiyonun elemesinden geriye, yine bu fraksiyonun kanonunu oluşturan Didem Madak, Birhan Keskin ile birlikte birkaç şairden başka bir şey kalmaz herhalde. (Bu damgalama meselesi ile ilgili ayrıntılı bir tartışma için bkz: Slavoj Zizek Cinsel Olan Politik Midir? İstanbul: Encore)
- Armağan, Y. (2017), İmkânsız Özerklik: Türk Şiirinde Modernizm, İstanbul: İletişim.
- Atilla İlhan’a saygısızlık olmamasını umarak şu notu düşmek isterim: İkinci Yeni’ye karşı en büyük cepheyi açanın Atilla İlhan olması şaşırtıcı değil.
- Koçak O. Bahisleri Yükseltmek, 288 syf., Metis Yayınları, 2014.
- Bourdieu, P. (2015). Ayrım. Ankara: Heretik
- Brown, W. (2018). Halkın Çözülüşü(1st ed.). İstanbul: Metis.
- Kafa açıcı bu tartışmanın Foucault ve Marx ile paslaşarak gole ayarlı bir şekilde ileriye taşıdığı top şu: Neoliberalizm en kötü haliyle bile siyaseti mümkün kılan özne homopoliticos’u, geriye sosyal bilimlerin varsayımsal bir figürü olan “homoeconomicos”tan çok farklı, bir sermaye gibi hareket eden yeni bir “homoeconomicos” bırakarak ölümcül bir şekilde yaraladı. Brown’un durumla ilgili önemli bir çıkarımuyarısı şu: Bu türden bir sermaye gibi hareket etmenin tek geçer akçe olduğu bir dünyada kendini sermaye olarak kuramayanlar “fazlalıklaşıp”, “gereksizleşiyorlar”. Yani örneğin ölmelerinde ve ya öldürülmelerinde bir sakınca olmuyor. Hollywood senaryosu gibi gelen bu ifadenin nasıl bir gerçeğe işaret ettiğini, etrafımıza yüzeysel bir bakış bile gösterecektir.
- Değil mi ki orta sınıflar bir takım adaydı, bu inşânın farklı adalarda farklı “ayrım” araçları ile gerçekleştiğini söylemeye gerek yok. Örneğin “banallığı” (Bkz: Wendy Brown 2015) bu araçlardan biri gibi yaşayanlar da var. Onlar bu yazının konusu değiller zaten.

Başka bir babalık mümkün!

Çocuk kitaplarının büyük bir kısmı annelik - babalık rollerini yeniden yeniden üretir. Kadınlar bu kitaplarda mutfaktan çıkmaz, baba genelde silik ve arkada bir figürdür. Ancak çocuklarla babaların birlikte keşifler yaptığı, maceralara açıldığı kitaplar neyse ki var. Bunlar gerçekten bir elin parmaklarını geçmiyor olsa da oldukça iyi örnekleri barındırıyor.

Hatice Kapusuz

Öncelikle yaygın olan roller hem kadınlar hem de erkekler için sınırlayıcı. İçimizden geldiği gibi var olabilmeyi engelliyor bu roller. Ya bir kutsanma ya da bir yük ve zaruretle birleşiyor annelik ve babalık. Zorluklar dillendirilmiyor, destek talep edilemiyor. Kadınlar arası deneyim paylaşımı ve dayanışma bu sorunu kısmen azaltabiliyorsa da erkekler için bu daha zor bir sorun haline geliyor. Sonuçta babalık ataerkil bir erkeklik performansı ile iç içe geçiyor. Engelli çocuğu olan babanın evi terk etmesi, çocuğuna okul önlüğü alamayan babanın intihar etmesi gibi olaylar, babalığa yüklenen anlamların yıkıcı yansımaları değil mi? Oysa babalık güç, iktidar ve parayla iç içe geçen erkeklikten kurtarılabilir. Bu kurtuluş sevgiye zaman ayırmaya ve emek vermeye dayanan

'Dünyadaki insan kadar cinsiyet, kimlik ve ebeveynlik söz konusu. Biyolojik anne baba olmayı, kadın erkek rolleri içinde kalmayı gerekli kılmayan bir çok ebeveynlik hali... İlla bize dayatılanın içine hapsolmek gerekmiyor.'

ilişkiler kurarak mümkün olabiliyor. Baştan atanmış roller yerine birlikte öğrenmek sınırları yeniden keşfetmek ve birlikte büyümek kadar birlikte küçülmek, çocuklaşmak ve yeniden öğrenmek.

Dünyadaki insan kadar cinsiyet, kimlik ve ebeveynlik söz konusu. Biyolojik anne baba olmayı, kadın erkek rolleri içinde kalmayı gerekli kılmayan bir çok ebeveynlik hali... İlla bize dayatılanın içine hapsolmek gerekmiyor. Ama her başka bir babalık, annelik veya aile mümkün diyoruz her fırsatta. Bunun birçok zeminde dillendirilmesinin en temel nedeni mevcut halin ürettiği adaletsizlikler, mutsuzluklar ve krizler. Oysa bu krizleri ve mutsuzlukları aşmak; ebeveynler arasında ve çocuklarla özgürleştirici ve güçlendirici ilişkiler kurmak hiç de zor değil. İbreyi biraz kaydırmak, yaşam alışkanlıklarında ufak tefek değişiklikler yapmak, genel ve yaygın olan düzene yönelik sorular sormak gerekiyor.

Öncelikle yaygın olan roller hem kadınlar hem de erkekler için sınırlayıcı. İçimizden geldiği gibi var olabilmeyi engelliyor bu roller. Ya bir kutsanma ya da bir yük ve zaruretle birleşiyor annelik ve babalık. Zorluklar dillendirilmiyor, destek talep edilemiyor. Kadınlar arası deneyim paylaşımı ve dayanışma bu sorunu kısmen azaltabiliyorsa da erkekler için bu daha zor bir sorun haline geliyor. Sonuçta babalık ataerkil bir erkeklik performansı ile iç içe geçiyor. Engelli çocuğu olan babanın evi terk etmesi, çocuğuna okul önlüğü almayan babanın intihar etmesi gibi olaylar, babalığa yüklenen anlamların yıkıcı yansımaları değil mi? Oysa babalık güç, iktidar ve parayla iç içe geçen erkeklikten kurtarılabilir. Bu kurtuluş sevgiye zaman ayırmaya ve emek vermeye dayanan ilişkiler kurarak mümkün olabiliyor. Baştan atanmış roller yerine birlikte öğrenmek sınırları yeniden keşfetmek ve birlikte büyümek kadar birlikte küçülmek, çocuklaşmak ve yeniden öğrenmek.

Dünyadaki insan kadar cinsiyet, kimlik ve ebeveynlik söz konusu. Biyolojik anne baba olmayı, kadın erkek rolleri içinde kalmayı gerekli kılmayan bir çok ebeveynlik hali... İlla bize dayatılanın içine hapsolmek gerekmiyor. Ama her yerde bu büyük bir kutsama ve yükte önümüze gelirken aksi nasıl mümkün olabilir cevabını birlikte aramak lazım. Düşünmeye minik bir yardımcı olarak bu konudaki iyi çocuk kitaplarına bakmak işlevsel olabilir.

Çocuk kitaplarının büyük bir kısmı annelik – babalık rollerini yeniden yeniden üretir. Kadınlar bu kitaplarda mutfaktan çıkmaz, baba genelde silik ve arkada bir figürdür. Ancak çocuklarla babaların birlikte keşifler yaptığı, maceralara açıl-

Babam Yanımdayken, Soosh, Resimleyen: Soosh Çeviren: Cemre Ömürsuyu Seyis, KidzR, Yaş: 2+

diğı kitaplar neyse ki var. Bunlar gerçekten bir elin parmaklarını geçmiyor olsa da oldukça iyi örnekleri barındırıyor.

Aşağıdaki, baba ve çocukların başrolde yer aldığı kitapların ortak özelliğı çocuklarla birlikte öğrenme, keşfetme, yol alma ve dönüşmek üzerine olmaları. Yani tek yönlü tanımlanmış ilişkilerden uzak olmaları...

BABAM YANIMDAYKEN

Babam Yanımdayken çizer Soosh'un çizimlerine eşlik eden kısa özlü cümlelerden oluşuyor. Çizer karakterin ortaya çıkış serüvenini şöyle aktarmış. "Baba – Kız figürleri yapmak hayatımın zor bir döneminde kendimi kaybolmuş ve korumasız hissederken geldi. Sonra zihnimde bu baba, her şeyi mümkün kılabilen, kocaman, nazik ve sevgi dolu bir koruyucu canlandı"

Kocaman, nazik veya sevgi dolu tanımlarından biri olduğunuzda diğeri olmamanız beklenir. Oysa çok da zor olmayan bu bileşimi çizimlerinde mümkün kılıyor Soosh. Koskocaman bu babanın mini mini kızıyla kurduğu sevgi dolu ilişki insanın içini ısıtan türden.

Soosh resimlerinde baba çocuk ilişkisi iki yönlü tanımlamış. Daha doğrusu bu iki yönlü ilişkiyi gözler önüne sermiş. Alışıldık kanı hep yetişkinlerden çocuğa doğru bir verme – öğretme yetiştirme ilişkisidir. Ancak kitapta baba ve çocuk birbirinden; eğlenmeyi, keşfetmeyi, gülmeyi, yıldızlara ulaşmayı öğreniyor. Çizimler önemli bir şeyi yeniden hatırlatıyor: çocuktan öğrenmek!

Soosh kitapta yer alan baba kız çizimlerinin devamını ve benzeri öykü çizimlerini instagram hesabından yayınlamaya devam ediyor.

EN GÜZELİ BENİM EVİM

En Güzeli Benim Evim; baba ve küçük tilkinin yuvalar, bahar, doğa ve diğerk hayvanları keşfetmesi üzerine. Kim demiş yuvayı diğı yapar diye. Bu kitapta yuvayı baba ve yavru tilki birlikte yapıyor. Küçük Tilki için başka canlıların baharda yuva yapmalarına, bahar temizliklerine bakmak heyecan verici. Zira doğanın döngüsünde bahar yeniden uyanmak, yenilenmek ve tazelenmek demek. Bu kuşlar, köstebekler, sincaplar, tilkiler hepsi için geçerli.

Küçük tilki için bu yolculuk bir yandan başka canlılara

'Küçük tilki kuşlar gibi ağaçta yaşayamacağını, köstebekler gibi karanlıkta yaşamak istemediğini, farelerin yuvalarının ise çok küçük olduğunu keşfediyor. Sonunda babasıyla kendi yuvalarını yapmaya başlıyorlar. En Güzeli Benim Evim, baba çocuk ilişkisini güçlendirecek ve çocuğa güven duygusu verecek bir kitap.'

En Güzeli Benim Evim, Janet Bingham, Çeviren: Nevin Avan Özdemir, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, Yaş: 3+

'Kitap çocuklar üzerinde kurulan kendilerini, başarılarını, yeteneklerini kanıtlama zorunluluğun onları ne kadar zorladığını ve aslında onlara ne kadar yabancı şeylerle zorlandıklarını gösteriyor.'

tanıklık; sınırları ve yapabileceklerini görmenin de yolu. Küçük tilki kuşlar gibi ağaçta yaşayamacağını, köstebekler gibi karanlıkta yaşamak istemediğini, farelerin yuvalarının ise çok küçük olduğunu keşfediyor. Sonunda babasıyla kendi yuvalarını yapmaya başlıyorlar. En Güzeli Benim Evim, baba çocuk ilişkisini güçlendirecek ve çocuğa güven duygusu verecek bir kitap.

EJDERHALAR: BABA VE OĞUL

Ejderhalar: Baba ve Oğul'da bu sefer karşımızda öfkeli bir baba var. Babası Ateş Parçasının onun gibi bir ejderha olmasını bekliyor. Ateş Parçası ejderha olmak için evler yakmalı ve insanları korkutmalı. Oysa bu küçük Ateş Parçası için uykularını kaçırarak kadar büyük bir yük.

Ağaç yaşken eğilir söylemi her yeni varlığı biçimlendirme arzusuna güç ve motivasyon katar. Oysa her canlı girdiği ortamı yeniden şekillendirir. Çocukları eğitmek, geleceğe hazırlamak tek yönlü bir ilişkiye işaret eder. Bu ilişki yetişkinin etken çocuğun edilgen olduğu bir ilişki türüdür. Ancak gerçekleri yansıtmaktan uzaktır. Zira dünyadaki pek çok şeyde olduğu gibi ilişkiler her zaman iki yönlü işler. Ejderhalar: Baba ve oğul kitabı bu ilişkiselliği küçük çocuklar için anlatıyor. Yetişkin çocuk ilişkisini hep tek yönlü tanımlamaya eğilimli olsak da kitap yetişkinlerin çocuklardan öğreneceği çok şey olduğunu ve çocuğun dönüştürücü gününü gösteriyor.

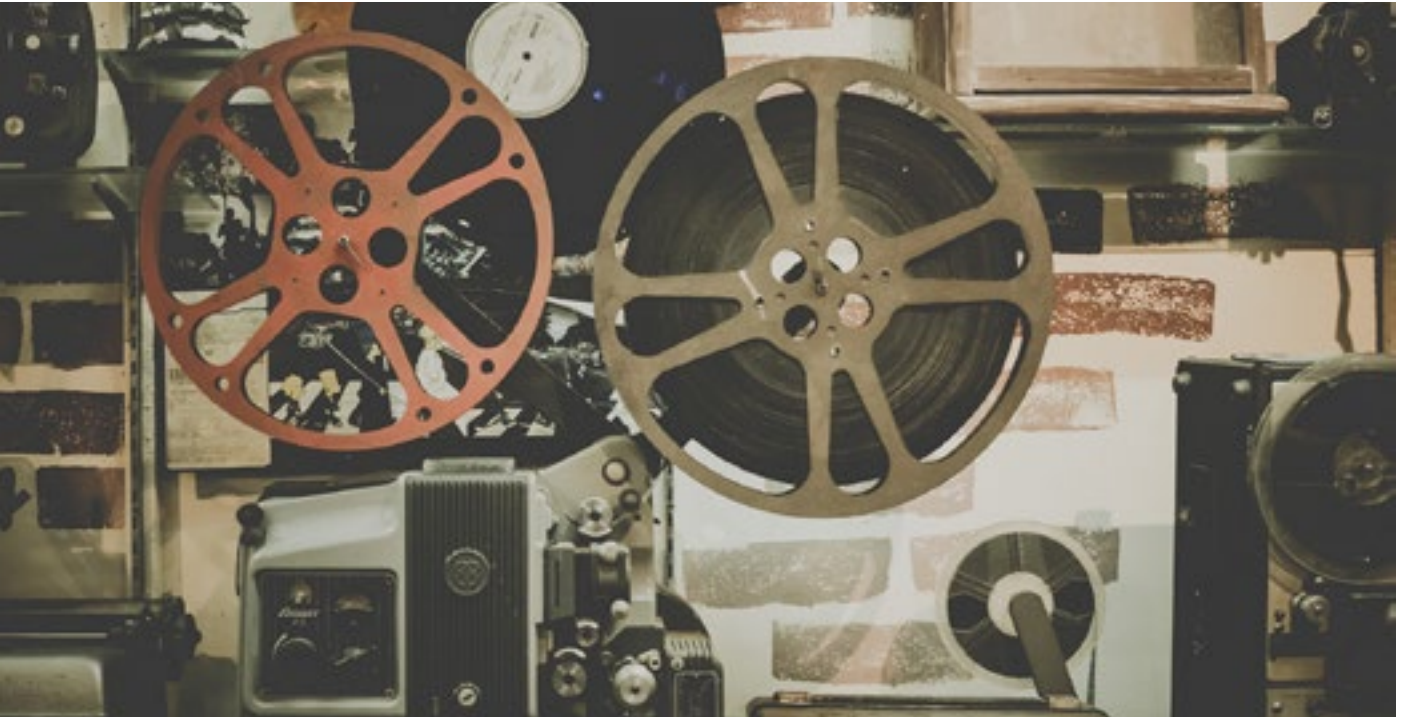
Diğer yandan kitap çocuklar üzerinde kurulan kendilerini, başarılarını, yeteneklerini kanıtlama zorunluluğun onları ne kadar zorladığını ve aslında onlara ne kadar yabancı şeylerle zorlandıklarını gösteriyor. Buna rağmen küçüklerin bu durumlarla başa çıkma ve yetişkinleri değiştirme yöntemleri elbette var.

Ejderhalar-Baba ve Oğul, Alexandre Lacroix, Ronan Badel, Resimleyen: Alexandre Lacroix – Ronan Badel Çeviren: Hazel Bilgen, YKY Kültür Yayınları, Yaş: 4+

Cinedergi editörü Serdar Akbıyık: Popüler sinemanın aşağılanması ikiyüzlülük

Cinedergi'den Serdar Akbıyık'la, Türkiye dergiciliğinde gelenek mefhumunu ve yazar- editör ilişkisini konuştuk. Akbıyık, “dergiyi kurarken olabildiği kadar popüler sinema üzerine yayın yapmak istedim. Amerikan sinemasıyla yetişmiş, sinema zevkini orada edinmiş bir toplumun ürettiği insanların sinema üzerine yazı yazmak gerektiği zaman popüler sinemadan kaçınmasını ve aşağılamasını bir ikiyüzlülük olarak tanımlıyorum. Bizim dergimiz asla bu ikiyüzlülüğe düşmeden sinemayı ne sadece sanat ne de sadece eğlence olarak görmeyerek bir çizgi tutturmuştur. Tabii olabildiği kadar özgür bir yapı da oluşturmak dikkat ettiğimiz bir husustur” dedi.

Cinedergi'nin kurucu editörlerinden Serdar Akbıyık'la, on senedir üretiminin içinde olduğu dergiyi, Türkiye dergiciliğinde gelenek mefhumunu ve yazar- editör ilişkisini konuştuk. Konu Cinedergi'nin felsefi anlayışına geldiğinde Akbıyık, “Türkiye’de sinema, sanat, edebiyat hepsinde geçerli bir problem vardır. Bunların hepsinin entelektüel kesimi toplumun geneline yaklaşmayı avam görür ve daha seçkin bir tavır sergiler ama topluma ulaşamamaktan da şikâyet eder” diyerek düşüncelerini özetlerken, popüler olanın aşağılanmasından yakınıyor.

Soner Sert

İlk olarak, sinemayı konu edinen herhangi bir yazı kaleme alan bir yazar, derginize nasıl ulaşıyor?

Dergimizde hem mailimiz hem de telefon numaramız mevcut. Bunun dışında Facebook ve Twitter sayfalarımızdan da okuyucularımızla iletişim halindeyiz.

Cinedergi varoluş ve biçimleniş durumunu hangi felsefi temel üzerine şekillendirir? Düşünsel sürecinizin altyapısını hangi sözlerle anlatırsınız?

Cinedergi 2008 yılında kuruldu. Geçen 10 yıl içinde sinema basınında ve hatta genel olarak toplumumuzda büyük değişiklikler olduğunu söylemek mümkün değil. Daha kötüye bile gittiği gerçek. O dönemde de sinema dergileri zorla çıkıyor ve kapanıyordu. Okuyucu sinema dergilerinin yaşayabileceği kadar ilgi göstermiyor ama okumak istediği zaman da ortada dergi bulamıyordu. Yani birbirini tetikleyen bir durum vardı. Biz üç arkadaş çeşitli yayınlarda sinema yazarlığı yapıyor, istediğimiz kadar okuyucuya ulaşamıyorduk. Benim dergicilik ve gazetecilik geçmişim, diğer arkadaşların emekleri sayesinde bedavaya ulaşılabilecek bir dergi çıkarmak aklımıza geldi ve bunu başardık. Felsefemize gelince bu biraz uzun bir konu ama kısaca özetlersem Türkiye’de sinema, sanat, edebiyat hepsinde geçerli bir problem vardır. Bunların hepsinin entelektüel kesimi toplumun geneline yaklaşmayı avam görür ve daha seçkinci bir tavır sergiler ama topluma ulaşamamaktan da şikayet eder. Bakın şu an piyasadaki sinema dergilerine hatta internet sitelerine çoğu hala aynı tutumu sergilemektedir. Popüler olmayı aşağılarlar ama ilgisizlikten yakınır. Diğer kurucu arkadaşlarımdan da bana benzer düşündüğüne inanıyorum.

Yine de kendi adıma söylersem bu dergiyi kurarken olabildiği kadar popüler sinema üzerine yayın yapmak istedim. Amerikan sinemasıyla yetişmiş, sinema zevkini orada edinmiş bir toplumun ürettiği insanların sinema üzerine yazı yazmak gerektiği zaman popüler sinemadan kaçınmasını ve aşağılamasını bir ikiyüzlülük olarak tanımlıyorum. Bizim dergimiz asla bu ikiyüzlülüğe düşmeden sinemayı ne sadece sanat ne de sadece eğlence olarak görmeyerek bir çizgi tutturmuştur. Tabii olabildiği kadar özgür bir yapı da oluşturmak dikkat ettiğimiz bir husustur.

Dergicilikte editör-yazar ilişkisini nasıl yorumlarsınız? İlk kez bir dergiye yazı gönderen bir yazarın editörle ilişkisi, ona bakış açısı ne oluyor?

Bence en önemlisi de genç yazarlara kapımızı hep açık tutmamızdır. Şu an piyasada tanınan Kaan Karsan, Utku

‘Amerikan sinemasıyla yetişmiş, sinema zevkini orada edinmiş bir toplumun ürettiği insanların sinema üzerine yazı yazmak gerektiği zaman popüler sinemadan kaçınmasını ve aşağılamasını bir ikiyüzlülük olarak tanımlıyorum.’

Adı: Rüzgar Gibi Geçti

Orjinal Adı: Gone With The Wind

Yönetmen: Victor Fleming

Oyuncular: Vivien Leigh, Clark Gable, Olivia de Havilland

Yapım: 1939 ABD

Süre: 233 dk.

Ögetürk, Melis Zararsız gibi genç kalemler, Kerem Akça, Ali Ulvi Uyanık, Tuğçe Madayanti gibi tecrübeli kalemler, Seray Şahiner, Meltem Yılmaz, Şenay Tanrıvermiş gibi yazarlar geçmişte dergimizde kalem oynatmışlardır. Alper Turgut, Murat Tolga Şen, Banu Bozdemir, Fırat Sayıcı onların yanında Murat Kızılcıca, Egemen Tokatlıoğlu, Halil İbrahim Sağlam, Haktan Kaan İçel, Duygu Kocabaylıoğlu, Didem Peker Başaran, Başak Bıçak, Masis Üşenmez, Onur Kırşavoğlu, Semra Güzel Korver, Pınar Karahan, Nergiz Karadaş, Gizem Merve Kaboğlu halihazırda dergimizde yazmaktadır. Bütün bu isimlerle en baştan bugüne kadar ben editör olarak çalıştım. Karşımdaki ister tecrübeli bir kalem olsun ister ilk yazısını gönderip yüreği heyecandan pırpır eden yeni bir isim olsun hepsine aynı şekilde davranmışımdır. Yazılarının sorumluluğu onlara aittir ve kendi renklerinin yazılarından belli olması en büyük ümidimdir. Sonuçta bu dergi ilk olarak sesini duyuramayanların ikinci olarak da sinema aşklarının tümünün dergisidir.

‘DOLAR BİZİ ETKİLEMİYOR’

Geçen seneki üretiminiz nasıldı? Ekonomik krizin yaptırımını oldu mu? Krizin sürekliliğinden ve üretiminizin niteliğini etkilediğinden bahsetmek mümkün mü?

Bizim bedava ulaşılabilir olmamızın bir nedeni var. Ben bu derginin mizanpajından, yazılarının toplanmasından, hosting masraflarının ödenmesine kadar tek başına işleri halleden birisiyim. Gerisi de zaten bir kazanç elde etmeden bize yazı veren yazarlarımızın emeği. Yani sadece sinema sevgisi bu dergiyi çıkarıyor. Eh bu sevginin dolarla bir karşılığı olmadığı için doların veya ekonominin ne durumda olduğu bizi ilgilendirmiyor, etkilemiyor.

Sosyal medyanın okur ile iletişimde dergiciliğe ne gibi katkıları oldu? İnternetin üretim ve tüketim bağlamında edebiyata etkisi sizce nedir?

Sosyal medyanın okur ile iletişim açısından etkisi büyük. Hatta bence pozitif etkisinin asıl buradan kaynaklandığını düşünüyorum. Bunun dışında işin ciddiyetini bozduğunu, güvenilirliği zedelediğini, kurumsal ve profesyonel düşünceyi yok ettiğini de düşünüyorum. Yani yararları ve zararları var.

‘İŞİN ÇIVIĞINI ÇIKARMADILAR’

İçinde bulunduğumuz yıllar itibariyle portal ve dergi sayısının artması durumunu nasıl yorumlarsınız? 70’li ve 80’li yıllara nazaran, niceliğin ve niteliğin –olumlu ya da olumsuz– değiştiğini söylemek mümkün mü?

Şu an bizde yazan birçok yazar bu mesleğe internetteki yazıla-

‘Derginin mizanpajından, yazılarının toplanmasından, hosting masraflarının ödenmesine kadar tek başına işleri halleden birisiyim. Gerisi de zaten bir kazanç elde etmeden bize yazı veren yazarlarımızın emeği. Yani sadece sinema sevgisi bu dergiyi çıkarıyor. Eh bu sevginin dolarla bir karşılığı olmadığı için doların veya ekonominin ne durumda olduğu bizi ilgilendirmiyor, etkilemiyor.’

ıyla başladılar. Ama internetin abur cubur malzemesi olmayı reddedip 10 yıldır yazmaya devam etmektedirler. Yani bir heves olarak başlayıp işin civığını çıkarmadılar. Sonuçta internet ne suçlu ne suçsuz önemli olan internette yazan insanın kişiliği. Ciddiyetini koruyan kalemler çok önemli yazarlar haline gelebiliyorlar.

Yazın dünyasının özellikle Gezi Ayaklanması ile beraber insanların politikleşmesi sonrası, talep görmesinin dergiciliğe olan etkisi nedir sizce? Bu durum üretiminizi nasıl etkiledi?

Gezi sonuçta sulandırılmış, dünyaya örnek olacak bir devrimin başlangıcı olabileceken kendi kendini kirleten ve bu ülkenin kısır çekişmelerine kurban olan bir dönem bence. Tabii yeni bir nefes olmuştur ama devamlılığı gelmemiş bir nefes.

Yazın dünyasını biçimsel ve içeriksel olarak şekillendiren ilk ortamın dergiler olduğu düşünülürken, yazarın yazdıklarını ilk olarak dergilerde görmesinin etkisiyle, dergilerin yazara vaat ettiği şeylerden en önemlisinin özgüven olduğunu söylemek mümkün mü? Dergiler, yazara ne vaat eder? Ya da karşıtını da sormak mümkün: Yazar, dergilere ne vaat eder?

Sizin de dediğiniz gibi her şeyden önce bir dergiye ilkyazınızı gönderdiğinizde onlardan alacağınız dönüş sizin özgüveninizi yerine getiren ve daha aç bir şekilde yazılar yazmanıza sebep olan çok önemli bir süreç. Ben de aynı yollardan geçtim. Varlık dergisinde ilk şiirim yayınlandığında hissettiklerim gazetede çıkan ilk haberimi görmekle aynıydı. Çok önemli bir süreç.

Türkiye’de dergi mefhumunun önemli bir gelenek olduğunu söylemek mümkün. Geçmişten bu yana, pek çok yazar bir araya gelerek ortak üretim yapmış, dergiler çıkarmıştır. Kendinizi yakın bulduğunuz bir gelenek oldu mu? 200 sene sonra bugünlerden bahsedildiğinde, üretiminizin hayatla olan ilişkisinin nasıl tanımlanmasını istersiniz?

Açıkçası yaşadığımız ortam dışında bir dünya olduğunu hissettiğim ve bu anlamda bana iştah veren her türlü geleneği önemsemişimdir. Cinedergi macerasının yıllar sonra nasıl hatırlanacağını bilemem, böyle bir isteğin hayalini de kuramam. Ama en büyük beklentim bu derginin o yıllarda da çıkıyor olması ve çalışmayaacak bir duruma geldiğimde başka bir sinema sevdalısının bu bayrağı devralması. Eğer böyle biri çıkarsa, iyice yaşlandığımda bu derginin bütün haklarını bedelsiz olarak ona devredeceğim. Çünkü bu derginin ruhuna uyan şey bu.

‘Gezi sonuçta sulandırılmış, dünyaya örnek olacak bir devrimin başlangıcı olabileceken kendi kendini kirleten ve bu ülkenin kısır çekişmelerine kurban olan bir dönem bence. Tabii yeni bir nefes olmuştur ama devamlılığı gelmemiş bir nefes.’

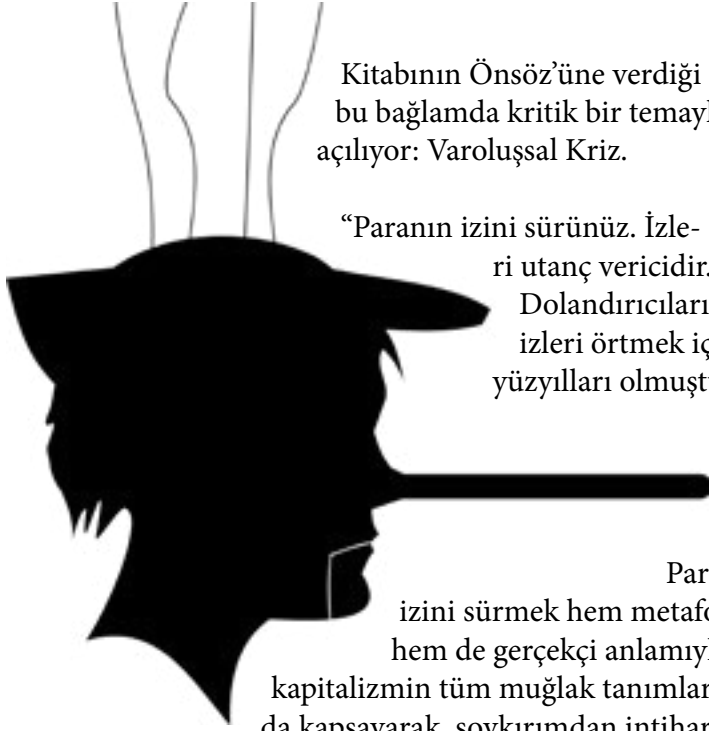
Travmatize Toplum: Hile Yapmayı Nasıl Yasaklar ve Uygarlığımızı Nasıl Kurtarırız?

“Hile yapmanın yeni bir evresinin başladığı tarih hassasiyetle tanımlanabilir. 11 Kasım 2011. Bu tarih dünyanın küresel sağlığını takip eden BM'nin kurumlarının defterlerine işlenmelidir. O tarihte Küba'da, sosyalist devrimin vatandaşları toprak alıp satmaları için yetkilendirildi. Rantlar satış fiyatlarında sermayeleştirildi. Fidel Castro, şeker ekicilerinin yozlaşmış rejimlerini ve Amerikalı kumarhane sahiplerini 1959'da devirdiğinde hilecileri kovmuştu. Kardeşi Raul, komünistlerin sosyalist gündemine de uygun görülmüş bir yasa örtüsü altında yırtıcı virüsün tekrar tanıtılmasına başkanlık etti. Amerikalı turistler ülke sınırları içinde dolarlarını tekrar rahatça harcamaya başladıklarında, bir avuç insan Küba'da zenginleşecekti.”⁽¹⁾

Onur Bütün

Ayrıntı Yayınları İnceleme Dizisi'nden yeni çıkan Travmatize Toplum isimli kitap, yazarı Fred Harrison'ın Oxford'da ekonomi okuduktan sonra, lisansüstü derecesini aldığı University College'da felsefe ve siyaset eğitimiyle beraber, multi-disipliner bir yöntemin yaklaşık 40 yıllık teorik hazırlığını içeriyor. Harrison, ekonomiye bakışı; antropoloji, psikoloji ve arkeoloji disiplinlerinin desteğiyle tek tek bireylerde ve toplumsal gruplardaki etkileriyle tartışıyor. Dolayısıyla toplumsal/bireysel ahlak paradigmasının değişimine yönelik genelleşmiş fikirleri sarsmak konusunda zihin açıyor.

Kitabının Önsöz'üne verdiği ad, bu bağlamda kritik bir temayla açılıyor: Varoluşsal Kriz.

“Paranın izini sürünüz. İzleri utanç vericidir. Dolandırıcıların bu izleri örtmek için yüzyılları olmuştur.”²²

Paranın izini sürmek hem metaforik hem de gerçekçi anlamıyla kapitalizmin tüm muğlak tanımlarını da kapsayarak, soykırımdan intihara, toplumların ve bireylerin giderek içine

sıkışıp kaldığı psikolojik, ekonomik, antropolojik evreni de betimliyor. Harrison, klasik ekonomi modellerinin (klasik kavramı burada genel olarak bilinen anlamında kullanılmıştır) kriz, finans, toprak, rant ve hile kavramlarını/bağlamalarını, kültürel, antropolojik ve arkeolojik dayanaklarla okura sunmuş. Dünyada ve Türkiye’de ağır ağır gelişen bu yaklaşım; herhangi bir disiplin üzerine çalışırken, çoklu/çoksesli düşünme ve tartışma olanaklarını, multi-disipliner yaklaşımları da zorunlu kılıyor. Kitabın en öne çıkan niteliklerin biri bu. Ekonomi disiplinini antropoloji, psikoloji ve arkeoloji ile birlikte ele almak.

Travmatize Toplum’un alt başlığından da fark edebileceğimiz en temel kavramı: Hile.

Hile, Türkçede anlam değişikliğine uğramış bir kavram. Arapçada hile (hilâ) “Kurnaz bir mucit, bilim adamı veya zanaatkâr tarafından, insan gücünden tasarruf etmek için kullanılan makine” anlamına geliyormuş. Kuran-ı Kerim’in çeşitli ayetlerinde de bu kavram geçiyor. Toprak rantının ortaya çıkmasıyla birlikte, tüm Dünyada hile kavramının anlamı; dolap çevirmek, bir kimseyi aldatmak, yanıltmak için yapılan oyun ve çıkar sağlamak için değerli bir şeye değersiz bir şey katmak gibi anlamlar taşıyarak, dönüşüme uğramış.

“Machiavelli, Prens’te kazanmak için kötü olunması gerektiğini anlatmaz; iyi insanların kötülerden ders çıkartması gerektiğini anlatır. Sadece iyi olmayı değil, etkili olmayı da savunur. İyi bir insan olsak bile, mesleğimiz ne olursa olsun, hayatın her yerinde kurnaz ve hilekâr insanlar ile karşılaşacağız ve bu insanların uyguladıkları yöntemleri bilip bunlara göre hareket etmemiz gerekiyor.”

Bizim coğrafyada Machiavelli genellikle yanlış anlaşılır. Bir

‘Toprak rantının ortaya çıkmasıyla birlikte, tüm Dünyada hile kavramının anlamı; dolap çevirmek, bir kimseyi aldatmak, yanıltmak için yapılan oyun ve çıkar sağlamak için değerli bir şeye değersiz bir şey katmak gibi anlamlar taşıyarak, dönüşüme uğramış.’

pragmatist olarak damgalanmıştır. Harrison ve Machiaveli'nin hile'yi ele alışları bire bir aynı olmasa da; tarıma dayalı ekonomiden kentsel/endüstriyel döneme geçiş ve sonrasında, evlilik törenlerinden fahişelere, insanlar arası ilişkilerde oluşan hafıza kaybından güven ve itibar kaybına kadar pek çok parametreyi daha anlaşılır kılıyor.³

Harrison'un yeni bir toplum kurmak konusunda önerisiyse; hile yapmayı bırakmak ve rantları paylaşmak! Özellikle zihinlerimizi tazelemeyi, temizlemeyi ve kolektif bilincimizi geçmişte başardığımız gibi yeniden ekolojiye, adalete, eşitliğe ve yoksulluğa duyarlı hale getirebileceğimiz bir düşünsel çalışmayı önemsiyor. Harrison'un eşitlikçi toplum önerisini, yazar Mustafa Cemal'in Belge Yayınları'ndan çıkan kitabıyla (Eşitlikçi Toplamlar) eşzamanlı okuma önerisi olarak buraya not edelim.

Benim açımdansa bu çalışmada kullanılan çok hoş ve zihin açıcı kavramlar/kavram setleri var. Bu kavramlar bana başkaca kavramları ve bağlamları çağrıştırdı. Bazılarını paylaşmak istiyorum.

- Hile endeksleri
- Travma düşüncüsü
- İflasçı kapitalist model
- Toprak döngüsünü durdurmak
- Homeostatik fiyatlandırma mekanizması
- Devamlı büyüme
- Hilenin/yaşamın algoritması
- Hile kültürü
- Rant arayışının patalojisi
- Havana stiliyle hile yapmak
- Kültürleri çapraz çiftleştirme

Harrison kişisel travmayı da kültürel ve çevresel meselelerle bağlantılandırarak kitabını bitirmiş;

“Eğer bir bireyin sağlığını kazanmasını istiyorsak; aynı zamanda insanın doğayla ve kültürle ilişkisini tedavi eden multi-disipliner bir yaklaşıma ihtiyacımız vardır. Kişiliğin katartistik yenilenmesi, paylaşılanların hepimizin yararı adına iyileşmesini içerir.”⁴

Dipnotlar:

- 1- Travmatize Toplum, Fred Harrison, Ayrıntı Yayınları, s: 189
- 2-A.g.e., s: 9
- 3-<https://ceotudent.com/machiavelliye-gore-iyi-insanlar-kazanamaz>
- 4-Travmatize Toplum, Ayrıntı Yayınları, s. 319

Travmatize Toplum, Fred Harrison, cev: Duygu Yeniçınar, 336 syf, Ayrıntı Yayınları, 2018

Unkapanı Çarşısı artık dijitalde!

Medyanın giderek dijitalleştiği dünyada hayata geçen Unkapanı Digital, amatör müzisyenlerin yapımcılara ulaşabilmesi için 'online' bir kapı aralıyor. Platformun uzantısı Unkapanı Digital Dükkan ise tekelleşen kültür ürünleri satış ağına internet ortamında iyi bir alternatif yaratıyor. Dijital dünyada kendine yer bulan 'yeni' Unkapanı'nı Mazlum Çimen anlattı.

Bilindik medya, bilindik programlar, bilindik usullerle malum tekellerin elinde köhneleşirken alternatif medya her geçen gün kendine yeni bir alan yaratıyor. Türkiye'de yıllarca şöhrete tırmanan merdivenlerin ilk basamağı olarak görülen Unkapanı da bu dönüşümün gerisinde kalmıyor. Bundan iki yıl önce çeşitli girişimlerle hayata geçirilen Unkapanı Digital, filmlere konu olan İMÇ'de dükkan dükkan gezip yapımcı arama telaşını da televizyon kanallarındaki seyirlik yetenek avcılığını da profesyonel bir platforma taşıyor. Özellikle müzik alanında kendini göstermek isteyen amatör isimler, yaptıkları çalışmalarını bu alana kaydediyor. Buraya kaydedilen işler öncelikle eser sahibi adına tasdikleniyor sonra ise yapımcı şirketleri tarafından

Nida Dinçtürk

'Artık Unkapanı'nı dolaşmıyorsunuz Unkapanı Digital sayfasına girdiğinizde buradaki dükkanları dolaşmışsınız gibi oluyor.'

görüntülenebiliyor. Yapım şirketleri, bu platformda işlerini beğendikleri, kendilerine yakın buldukları kişilerle iletişime geçiyor ve profesyonel anlamda çalışmaya başlıyor. Yani, Unkapanı Digital, yapımcıyı sanatçının ayağına getiriyor desek yeri.

MÜYOBİR, Ada Müzik, DokuzSekiz Müzik, Kalan Müzik ve Çimen's Yapım destekleriyle hayata geçen bu oluşum, şimdi işi bir adım daha ileri taşıyarak albüm, DVD ve kitap satışı yapılan internet mağazacılığında da bir alternatif yaratmayı hedefliyor. "Unkapanı Digital Dükkan" adıyla satışa başlayan siteye buradan erişilebiliyor. Unkapanı Digital Dükkan, ülkenin en büyük kültür ürünleri satış zinciri olan mağazanın tam anlamıyla iktidar yanlısı bir ticaret kuruluşuna dönüşmesiyle doğan alternatif kitapevi arayışının internet ayağında güzel bir seçenek yaratacak gibi görünüyor. Henüz genç bir oluşum olan Unkapanı Digital Dükkan'ın kendini geliştirmesi gereken noktaları ve alınacak yolu olsa da tek başına özgürlükçü bir eylem olarak değerlendirdiğimiz "oku-ma" eyleminin herhangi bir ideolojinin ve ticari kaygının gölgesinde kalmaması için uğraştığı hissediliyor.

Unkapanı Digital'i ve Unkapanı Digital Dükkan'ı, platformu destekleyen Çimen's Yapım'ın kurucusu, sanatçı Mazlum Çimen ile konuştuk.

UNKAPANI'NDAKİ DÜKKANLARI ONLINE DOLAŞMAK

Unkapanı Digital nedir? Nasıl işler?

Unkapanı Dijital, bildiğimiz Unkapanı plakçılar çarşısının dijital dönüşmüş hali. Önceden bavulunu, bağlamasını alan, dükkan dükkan gezen insanlar vardı, bu hep böyle büyüdü, ruhu da böyleydi. Şimdi biz o ruhu alıp dijital bir mecraya taşıdık, dijital bir platform oluşturduk. Burada da bağlamayı gitarını alıp taşımıyorsun ama eserini kaydediyorsun, klibini çekiyorsun onu Unkapanı Digital platformuna gönderiyorsun. Burada, belli başlı yapımcılar logolarını koyarak katkı sunuyorlar ve onların da ellerinde şifreleri var. Platforma yüklenen videoları bu yapıım şirketleri izleyip takip edebiliyorlar. Sonrasında direkt beğendikleri eserin sahibinin iletişim bilgilerine ulaşabiliyor, birebir diyalog kurabiliyorlar. Yani, artık Unkapanı'nı dolaşmıyorsunuz Unkapanı Digital sayfasına girdiğinizde buradaki dükkanları dolaşmışsınız gibi oluyor.

Bunun bir de şöyle güvenli bir yanı var: Eczacıbaşı'nın katkılarıyla oluşturulan E-GÜVEN kuruluşu da burada stratejik

ortak. Onlar da buraya gönderilen her eser için, eser sahibine bir kontör veriyorlar. O kontörü kullanarak eserlerini E- GÜVEN'e gönderip tasdikliyorlar. Bu elektronik tasdik ile eser güvence altına alınmış oluyor. İsterseniz bir kontörle 4-5 dosya yükleyebilirsiniz ya da her kontöre başka bir çalışma yükleyebilirsiniz ama böyle bir avantajı da var. Genç müzisyenler eserlerini buraya gönderdikleri zaman, güvence altına da almış oluyorlar. Böyle bir buluşma platformu. Yani, amatör müzisyenleri yapımcılarla buluşturan Unkapanı'nın dijital hali bu. Burası amatör bir platform ama profesyonel çalışmalara da açığız. Daha önce dünyada örneği uygulanmamış bir platform bu.

Buradan keşfedilen kimler var?

Edip Bülbül, şu an klipleri Youtube'da yer alan ve Apple Müzik'in desteklediği Can Leman, Ateş Arya Unkapanı Digital'de keşfedilmiş isimler.

Peki, dükkan kısmı nasıl oluştu?

Unkapanı bir CD, kaset, plak satış bloğu. Unkapanı'nın zaten böyle bir misyonu olduğu için bu dijital platformun da böyle bir misyonu olmalıydı. Bunun yanına biz DVD, kitap satış işini de ekledik. Kullanıcılar buradan sipariş verebiliyorlar. Buna ek olarak, imzalı CD, plak satışı da yapıyoruz. Görüştüğümüz sanatçı arkadaşlardan imza verebilecek olanların listesi var. Kullanıcılar isterlerse o listedeki isimlerin plaklarını, CD'lerini imzalı olarak da sipariş edebiliyorlar. Bu da iyi bir hizmet bizim için. Çünkü hem kıymetli bir hediye alternatifi oluşturuyor hem de sanatçılarla kitleler her an buluşamayabiliyor. İmza günü düzenlense de bu organizasyonlara katılamayanlar, konserlerine gidemeyenler oluyor. Tüm bu engelleri aşarak bir talebe cevap vermiş olduk.

Bunun bir de kitap boyutunu oluşturduk. CD satıyorsak kitap da satılabiliriz, dedik. Kitap satışında da aynı yolu izledik: yine isme özel imzalı kitap gönderebiliyoruz. Piyasada bulunamayan kitaplara buradan ulaşabiliyoruz. Şu an internet üzerinden hizmet veren diğer kitap satış siteleri ile aynı içeriğe, unkapanidigital/store diye girdiğinizde, buradan da ulaşabiliyorsunuz.

'İSTEDİĞİNİZ KİTABI BURADAN ÖZGÜRCE SATIN ALABİLİRSİNİZ'

Kitap çeşitliliğini arttıracak mısınız?

Evet. Şu anda her tür kitabın olduğu bir site bu zaten. Çeşitlilik adına bir kısıtlılığımız yok. Sadece insanların uygun fiyat arayışlarına cevap vermeye çalışıyoruz. İnternet kitap alıcısı kitabın nerede daha uygun olduğuna bakıyor. Sanırım

'Görüştüğümüz sanatçı arkadaşlardan imza verebilecek olanların listesi var. Kullanıcılar isterlerse o listedeki isimlerin plaklarını, CD'lerini imzalı olarak da sipariş edebiliyorlar. Bu da iyi bir hizmet bizim için. Çünkü hem kıymetli bir hediye alternatifi oluşturuyor hem de sanatçılarla kitleler her an buluşamayabiliyor'

biz de piyasanın en uygun fiyatlarını yakaladık. Artık D&R da yüzünü değiştirdiği için giderek ulaşılan kitap çeşitliliği daralıyor. Ama bizde öyle bir sorun da yok. Biz bu anlamda kitabın satışına dair kendi içimizde bir otokontrol uyguluyor ya da ideolojik kaygılarla biz bunu satarız satmayız demiyoruz. Çünkü insanların neye ihtiyacı varsa neyi okumak, araştırmak, öğrenmek istiyorsa, aradığını burada bulabilmeli diyoruz ve bizim bütün uğraşımız da bu yönde. Birkaç ay içinde yurtdışından sipariş alıp yurtdışına sipariş de gönderebilir duruma gelmeyi hedefliyoruz.

D&R'ın market mantığıyla fiziksel olarak tekelleşmiş hali aslında internette de söz konusuydu. Bahsettiğimiz yüz değişikliğinden sonra insanlar fiziksel olarak butik kitapçılara yönelmeye başladılar. Siz bu butik algısının internet ayağını mı oluşturuyorsunuz?

Evet, olmaya çalışıyoruz, olmak istiyoruz. Kitap satışına bu noktada bir talebe cevap verebilmek adına başladık. Çünkü biz herhangi bir yüz değişikliği yaşamayız. Sistemin kendi içindeki sıkıntılara göre de bir tavır almayız. Bu bir internet satış mağazası, siz ne satın almak istiyorsanız, buradan özgürce satın alabilirsiniz. Biz de elimizden gelen uygun fiyatlar çizgisini korumaya çalışıyoruz. Çünkü az kitap okunuyor diyoruz ama aslında ciddi bir talep var. Buna karşın kitap fiyatları yüksek bulunuyor. Bir de burada inanılmaz tekele alınmış bir pazar var. Bizim o tekelin içine girmek gibi bir derdimiz yok çünkü biz bir şirket değiliz. Biz sadece girdiğinizde kitap, CD, DVD, plak, bu anlamda ne isterseniz ulaşabileceğiniz bir site haline gelmek istiyoruz. Bu bizi de mutlu eder çünkü gelişen süreçte ulaşamayacağımız çok daha fazla şey olabilir. Biz bunu tedarik etmekle yükümlü hissediyoruz kendimizi. Bu noktada ekonomik ve sosyal olarak sağlıklı bir duruş sağlayabilirsek mutlu oluruz.

'Çünkü az kitap okunuyor diyoruz ama aslında ciddi bir talep var. Buna karşın kitap fiyatları yüksek bulunuyor. Bir de burada inanılmaz tekele alınmış bir pazar var. Bizim o tekelin içine girmek gibi bir derdimiz yok çünkü biz bir şirket değiliz.'

ETKİNLİK

EZHEL

26 Temmuz 2018

Saat: 21:00

Zayo Beach,

Muğla

BÜLENT ORTAÇGİL

27 Temmuz 2018

Saat: 22:00

Tudors Bodrum,

Muğla

AŞK HALLERİ

27 Temmuz 2018

Saat: 21:00

Bodrum Gümüşlük Aka-
demi,

Muğla

MELEK MOSSO

28 Temmuz 2018

Saat: 21: 00

Hayal Kahvesi,

Bursa

ETKİNLİK

TOM JONES

30 Temmuz 2018

Saat: 20:00

Regnum Carya Golf and
Spa Resort,

Antalya

**PHANTOM
THREAD**

31 Temmuz 2018

Saat: 21:15

ENKA Eşref Denizhan
Açık Hava Tiyatrosu,

İstanbul

**ÇİHAN
MÜRTEZAOĞLU**

31 Temmuz 2018

Saat: 22:00

6:45 KK,

Ankara

MARK ELİYAHU

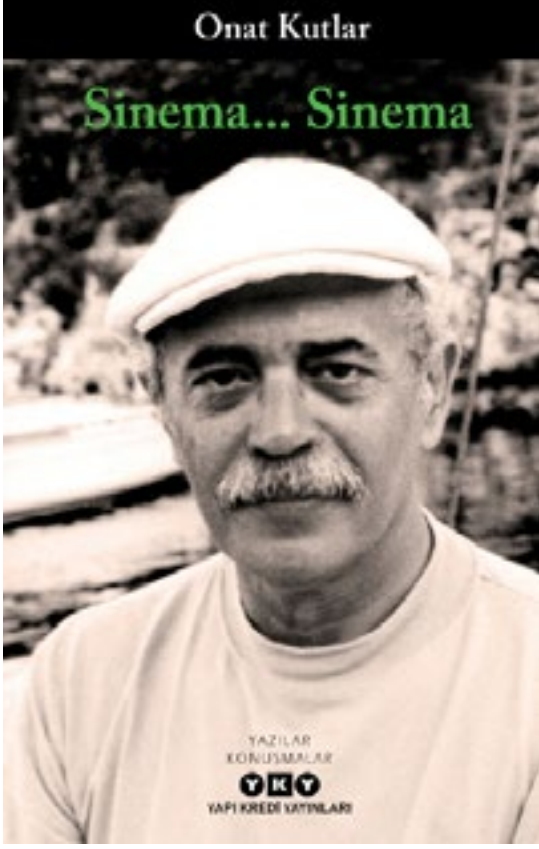
03 Ağustos 2018

Saat: 21:00

Harbiye Açık hava,

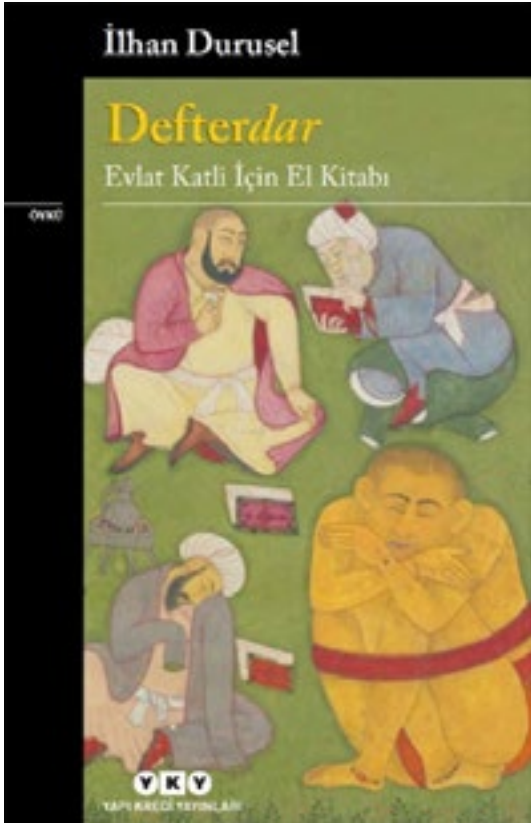
İstanbul

YENİ ÇIKANLAR YENİ ÇIKANLAR YENİ ÇIKANLAR YENİ ÇIKANLAR YENİ ÇIKANLAR

Sinema... Sinema

Yazar: **Onat Kutlar**
Yayınevi : **Yapı Kredi Yayınları**
Baskı Sayısı : **1. Basım**
Sayfa Sayısı : **332**

Defterdar - Evlat Katli İçin El Kitabı

Yazar: **İlhan Durusel**
Yayınevi : **Yapı Kredi Yayınları**
Baskı Sayısı : **1. Basım**
Sayfa Sayısı : **160**

YENİ ÇIKANLAR YENİ ÇIKANLAR YENİ ÇIKANLAR YENİ ÇIKANLAR YENİ ÇIKANLAR

Çaylak ile Filozof-Ben Bir Neyim?

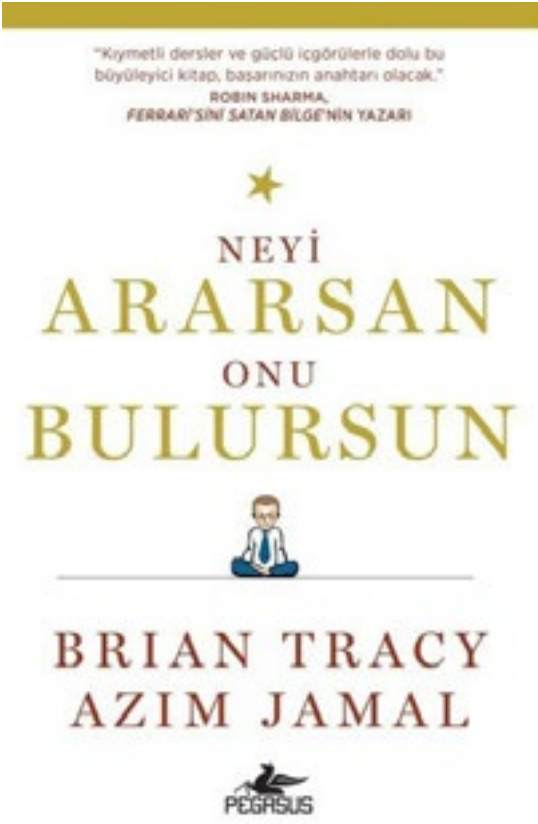
Yazar: **Özkan Öze**
Yayınevi : **Uğurböceği Yayınları**
Baskı Sayısı : **1. Basım**
Sayfa Sayısı : **128**

Geveze Katil

Yazar: **M. Sabit Yakar**
Yayınevi : **Altiva Kitap**
Baskı Sayısı : **1. Basım**
Sayfa Sayısı : **80**

YENİ ÇIKANLAR YENİ ÇIKANLAR YENİ ÇIKANLAR YENİ ÇIKANLAR YENİ ÇIKANLAR

Neyi Ararsan Onu Bulursun

Yazar: Brian Tracy , Azim Jamal

Çevirmen: Barış Sever

Yayınevi : Pegasus Yayınları

Baskı Sayısı : 1. Basım

Sayfa Sayısı : 280

Öfkeli Dostlar/Sezer ve Tozar 2

Yazar: Ingvar Ambjørnsen

Resimleyen: Per Dybvig

Çevirmen: Deniz Canefe

Yayınevi : Can Çocuk Yayınları

Baskı Sayısı : 1. Basım

Sayfa Sayısı : 96

YENİ ÇIKANLAR YENİ ÇIKANLAR YENİ ÇIKANLAR YENİ ÇIKANLAR YENİ ÇIKANLAR

Bir Kitap Bir Kitaptır

Yazar: **Jenny Bornholdt**
 Resimleyen: **Sarah Wilkins**
 Çeviren: **Deniz Koç**
 Yayınevi : **Can Çocuk Yayınları**
 Baskı Sayısı : **1. Basım**
 Sayfa Sayısı : **48**

Söyle Hayalet, Şarkını Söyle

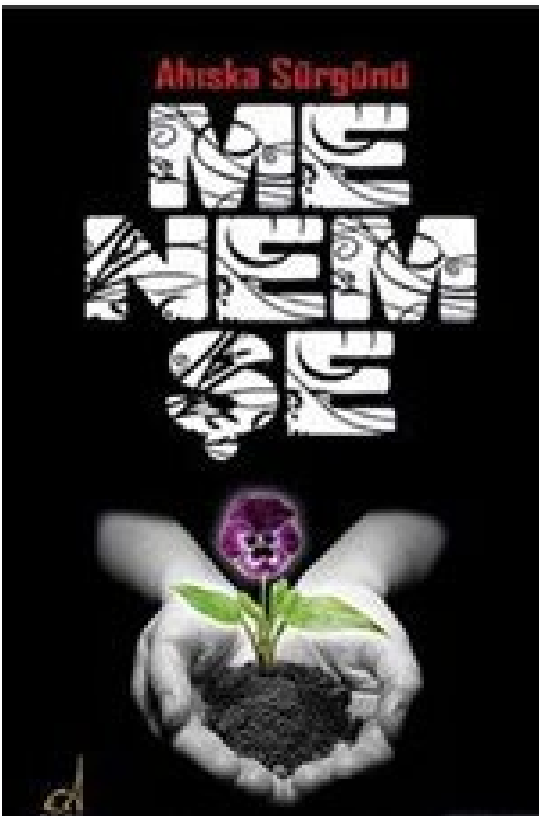
Yazar: **Jesmyn Ward**
 Çevirmen: **Begüm Kovulmaz**
 Yayınevi : **Doğan Kitap**
 Baskı Sayısı : **1. Basım**
 Sayfa Sayısı : **264**

YENİ ÇIKANLAR YENİ ÇIKANLAR YENİ ÇIKANLAR YENİ ÇIKANLAR YENİ ÇIKANLAR

Siyah Hatıralar Denizi

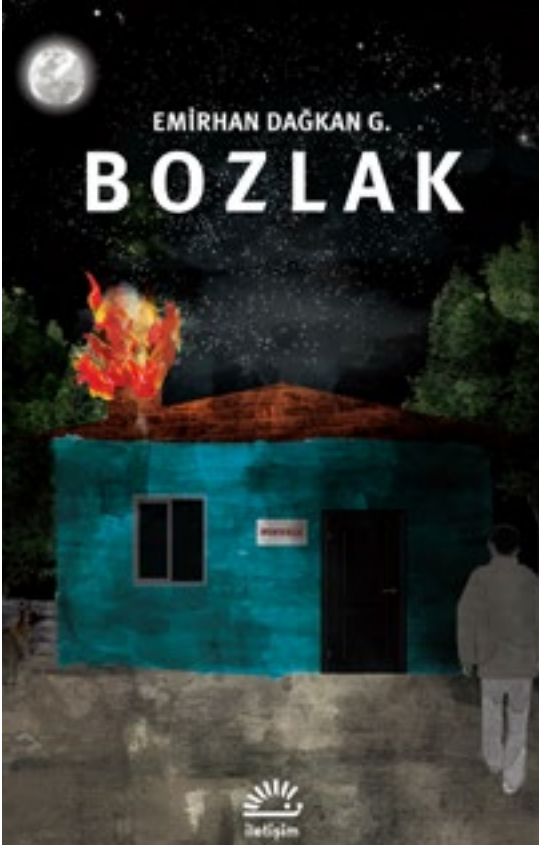
Yazar: **Mehmet Açar**
Yayınevi : **Doğan Kitap**
Baskı Sayısı : **1. Basım**
Sayfa Sayısı : **344**

Menemşe / Ahıska Sürgünü

Yazar: **Mikdat Topçu**
Yayınevi : **Boğaziçi Yayınları**
Baskı Sayısı : **1. Basım**
Sayfa Sayısı : **320**

YENİ ÇIKANLAR YENİ ÇIKANLAR YENİ ÇIKANLAR YENİ ÇIKANLAR YENİ ÇIKANLAR

Bozlak

Yazar: Emirhan Dağkan G.
Yayınevi : İletişim Yayınları
Baskı Sayısı : 1. Basım
Sayfa Sayısı : 180

Korku

Yazar: EGeorge Monbiot
Çevirmen: Cem Alpan
Yayınevi : Everest Yayınları
Baskı Sayısı : 1. Basım
Sayfa Sayısı : 200

ÇOK SATAN KİTAPLAR

EDEBİYAT

1. Fahrenheit 451

Ray Bradbury, İthaki

2. Leyla ile Mecnun

Burak Aksak, Kûsurat Yayınları

3. Körlük

Jose Saramago, Kırmızı Kedi

4. Simyacı

Paulo Coelho, Can Yayınları

5. Olağanüstü Bir Gece

Stefan Zweig, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları

6. 1984

George Orwell, Can Yayınları

7. Şeker Portakalı

Jose Mauro De Vasconcelos, Can Yayınları

8. Hayvan Çiftliği

George Orwell, Can Yayınları

9. Bilinmeyen Bir Kadının Mektubu

Stefan Zweig, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları

10. Satranç

Stefan Zweig, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları

11. Fareler ve İnsanlar

John Steinbeck, Sel Yayıncılık

12. Ay Işığı Sokağı

Stefan Zweig, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları

13. 67

Oğuzhan Uğur, Hayy Kitap

14. Otomatik Portakal

Anthony Burgess, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları

15. Bir Çöküşün Öyküsü

Stefan Zweig, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları

ÇOK SATAN KİTAPLAR

EDEBİYAT DIŐI

1. Bađırmayan Anneler

Hatice Kübra Tongar, Hayy Kitap

2. IKIGAI - Japonların Uzun ve Mutlu Yaşam Sırrı

Hector Garcia, Francesc Miralles, İndigo Kitap

3. Gazi Mustafa Kemal Atatürk

İlber Ortaylı, Kronik Kitap

4. Momo

Michael Ende, Pegasus Yayınları

5. Ustalık Gerektiren Kafaya Takmama Sanatı

Mark Manson, Butik Yayıncılık

6. Saklı Seçilmişler

Soner Yalçın, Kırmızı Kedi Yayınevi

7. Hayvanlardan Tanrılara Sapiens

Yuval Noah Harari, Kolektif Kitap

8. Pembe Fili Düşünme

Zeynep Selvili Çarmıklı, İnkılap Kitabevi

9. Deđiřim Sürecinde Türkiye

Mahfi Eđilmez, Remzi Kitabevi

10. Sır Versem Saklarmısın

T. Gündüz, P. Çift, Yeditepe Yayınları

10. Zamanın Kısa Tarihi

Stephen Hawking, Alfa Yayıncılık

11. Gazi Mustafa Kemal Atatürk

İlber Ortaylı, Kronik Kitap

12. Japonların Uzun ve Mutlu Yaşam Sırrı

Hector Garcia , Francesc Miralles, İndigo

13. Kafaya Takmama Sanatı

Mark Manson, Butik

14. Osmanlı'dan Cumhuriyet'e Gç Odaklarının Mücadelesi - İlker Bařbuđ, Kırmızı Kedi Yayınları

15. Saklı Seçilmişler

Soner Yalçın, Kırmızı Kedi

gazete duvaR. 'dan oku

8.

[Hamdoş abi...](#)

17.

[Bir banker nasıl anarşist olur?](#)

21.

[Türkiye'de yazar var mı? Hayır, Şule Gürbüz var](#)

25.

[Olumsuzlamanın olumsuzlaması](#)

31.

[TBMM'de çay, kahve ve gazoz çok ucuzdu...](#)

36.

['15 Temmuz Gerçekleri': Vali ve genel müdür o gece Erdoğan'a ulaşamadı](#)

41.

[Yeni Çıkanlar](#)

